

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ,
ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ Լոռու մարզի «Սպիտակի Վարդանանց թիվ 4 հիմնական դպրոց» ՊՈԱԿ

2024-2029 թթ.

ԲՈՎԱՆՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԱԽԱԲԱՆ.....	3
Դպրոցի մասին տեղեկատվություն.....	7
ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆԸ	
1) Հաստատության ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների քանակական և որակական արդյունքները.....	9
2) Հաստատության մանկավարժական աշխատողների մասնագիտական զարգացման կարիքները.....	17
3) Համայնքի, կրթության կառավարման մարմինների, շահառու կազմակերպությունների հետ հաստատության համագործակցության ուժեղ և թույլ կողմերը.....	23
4) Հաստատության խորհրդակցական մարմինների գործունեության ուժեղ և թույլ կողմերը.....	27
5) Հաստատության շենքային պայմանների նպատակային գործածությունը, ուժեղ կողմերը և թերությունները.....	32
ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՄԱՀՄԱՆՈՒՄԸ	
1. Կրթության որակի բարձրացում.....	36
2. Մանկավարժական աշխատողների մասնագիտական զարգացմանն ուղղված գործողությունների իրականացում.....	41
3. Համայնքի, կրթության կառավարման մարմինների, շահառու կազմակերպությունների հետ հաստատության համագործակցության խթանում.....	44
4. Հաստատության խորհրդակցական մարմինների գործունեության արդյունավետության բարձրացում.....	47
5. Հաստատության շենքային պայմանների բարելավում, նյութատեխնիկական բազայի համալրում.....	51
ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԱՄԵՆԱՄՅԱ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆ ԾՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐՆ ՈՒ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐԸ.....	55
ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ.....	58

ՆԱԽԱԲԱՆ

« Կրթության ամբողջ նպատակը հայելիները պատուհաններ դարձնելն է»: Միգնել Ջ. Հարիս

Դպրոցը յուրաքանչյուր պետության լինելիության հենասյունն է, լավ ապագա կերտելու կարևորագույն գործիքը, ուստի պետության, հասարակության կարևոր առաքելությունն է հոգ տանել, որ դպրոցը զարգանա, առաջադիմի, բարեկարգվի ու առողջացվի: Իսկ ի՞նչ ասել է առողջ ու առաջադեմ դպրոց, ի՞նչ քայլեր են հարկավոր ներկայիս զարգացող աշխարհում կրթական մարտահրավերներին դիմակայելու, կարողունակ ու մտածող սերունդ դաստիարակելու համար: Մեր խորհին համոզմամբ՝ միայն աշխատել. արժանապատիվ, բաց, թափանցիկ, միասնական, աշխատանքն է, որ իրապես ունակ է բոլոր հայելիները դարձնել պատուհաններ, որոնք էլ կդառնան ձեռքբերումների, հաղթանակների ուղիներ: Այդ պատուհաններն ունենալն այսօր օրախնդիր է մեր կրթական համակարգը ոտքի հանելու համար, և հենց այդ հանգամանքով պայմանավորված էլ հանրակրթական համակարգը թևակոխել է մի նոր ու կարևոր շրջափուլ, առողջացման շրջափուլ: Զարգացող, բարեկարգ, հարմարավետ, գեղեցիկ դպրոց, նորարար ու ստեղծարար ուսուցիչ, կրթության հարկն իմացող ու մտածող սովորողն ունենալը մեզ համար հրամայական է դարձել, ուստի և պետական մակարդակով իրականացվում են լայնածավալ ու բազմաբևեռ կրթական բարեփոխումներ, որոնց առանցքում կրթության բովանդակության, ուսուցման մեթոդների, ուսուցիչների մասնագիտական ու մեթոդական որակների արդիականացումն ու համապատասխանեցումն է այդ թվում՝ միջազգային կրթական միտումներին:

Իսկ ինչո՞վ են պայմանավորված այս համընդհանուր բարեփոխումները: Մի թե մեր դպրոցը հիվանդ է, չէ՞ որ ունենք բազմաթիվ բազմավաստակ մանկավարժներ, սրանք հարցադրումներն են, որոնք, հաճախ են քննարկվում հանրային հարթակներում և մասնագիտական համայնքում: Անհամեստ չինչի, սակայն, այո՛, մեր դպրոցն այսօր հիվանդ է և կարիք ունի շուտափույթ առողջացման,

նորարարություններով զինման, աշխարհի ռիթմի հետ համաչափ քայլելու, քանի որ մեր սովորողների հիմնական մասը չունի սովորելու մոտիվացիա, հոգնել է պասիվ լսողի իր դերից, ուզում է սովորել՝ մտածելով, նախագծելով, հետազոտելով: Իսկ ի՞նչ է առաջարկվում նրան՝ ավանդական մեթոդներով, անգիր արած գրքային պարբերություններով կրթություն: Հենց վերը թվարկված հարցադրումներն ու դրանց իրական պատասխաններն էլ դրեել են սույն զարգացման ծրագրի առանցքում՝ առաջարկելով կարճաժամկետ և երկարաժամկետ, չափելի, իրագործելի, առարկայական լուծումներ, որոնք վերաբերելի են կրթական գործընթացի բոլոր մասնակիցներին, շահառու խմբերին:

Ժողովրդավար Հայաստանում կրթությունն այլևս պետք է լինի հասանելի աջակցող, ներառական, մասնակցային, բարեվարք, բարեկամական ու հավասար: Այս ճանապարհին, կարծում ենք, որ յուրաքանչյուր մանկավարժական ու վարչական աշխատող պետք է ընդունի կրթական բարեփոխումները, հանդես բերի նոր դեղատոմսեր, գաղափարներ ու նախաձեռնություններ, կարևորի թիմային աշխատանքը, մրցակցի, սակայն ընդհանուր հաղթանակներ ունենալու համար: Չէ՞ որ դպրոցի յուրաքանչյուր հաղթանակ բոլորինն է՝ դպրոցինը, համայնքինը, պետությանը: Մեր երկրում կրթությունը և դաստիարակությունը գերակայություններ են, ազգային արժեք, սոցիալական, տնտեսական առաջընթացի կարևոր գործոն: Վերջին տարիներին պետության կողմից մեծ ֆինանսավորում ունեցող այս ոլորտը, ըստ էության, պետք է կարողանա առավելագույն արդյունքներ գրանցել: Սակայն բացթողումներն ակնհայտ են, ռիսկերը՝ բազմաթիվ, իսկ դրանց կառավարումը՝ հաճախ անիրատեսական ու դժվար:

Սույն զարգացման ծրագիրը մշակելիս հաշվի ենք առել դպրոցի առաջնային կարիքները, կրթության որակին խոչընդոտող հանգամանքները, լսել ենք հաստատության մանկավարժական համակազմի, ծնողների և սովորողների մտահոգությունները, առաջարկությունները, խորապես ուսումնասիրել ենք վերջին մի քանի տարիների դպրոցի ներքին գնահատումը, որպեսզի կարողանանք սահմանել հստակ և թիրախային նպատակներ, դրանցից բխող խնդիրները չլինեն

մտացածին, ժամկետները լինեն իրատեսական, իսկ արդյունքը կանխատեսելի և չափելի: Զարգացման ծրագրի համար իրավական հիմք են հանդիսացել՝

- ՀՀ Սահմանադրություն
- «Կրթության մասին» ՀՀ օրենքը
- «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենք
- «Լիցենզավորման մասին» ՀՀ օրենք
- «Ստանդարտացման մասին» ՀՀ օրենք
- «Պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունների մասին» ՀՀ օրենք (ընդունվել է 2001 թվականի հոկտեմբերի 23-ին)
- «Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների՝ պետական բյուջեի միջոցների ֆինանսավորման կարգը, պետական բյուջեով նախատեսված ծրագրերի ֆինանսավորման սկզբունքները և մեթոդաբանությունը սահմանելու մասին» ՀՀ կառավարության 2022 թվականի սեպտեմբերի 22-ի N 1481-Ն որոշում
- «ՀՀ պետական հանրակրթական դպրոցների սեյսմիկ անվտանգության բարելավման 2015-2035 թվականների ծրագիրը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության 2015 թվականի հուլիսի 25-ի N 797-Ն որոշում
- «Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների՝ պետական բյուջեի միջոցներից ֆինանսավորման գործակիցներն ու նորմատիվները հաստատելու մասին» ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարի 2022 թվականի դեկտեմբերի 7-ի N 79-Ն հրաման
- «Հանրակրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատություններին ներկայացվող պահանջներ» N 2.2.4-016-17 սանիտարական կանոնները եվ նորմերը հաստատելու եվ Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարի 2002 թվականի փետրվարի 11-ի N 82 հրամանն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» ՀՀ առողջապահության նախարարի 2017 թվականի մայիսի 28-ի N 12-Ն հրաման:

Այսպիսով, հիմնվելով մեր կողմից անցկացված հանդիպումների, կատարված մշտադիտարկումների, ներքին գնահատման հաշվետվությունների

ուսումնասիրությունների վրա, քաջածանոթ լինելով վերը բերված իրավական հիմքերին, դպրոցի օրինակելի կանոնադրությանը՝ մեր կողմից մշակվել է ՀՀ Լոռու մարզի «Սպիտակի Վարդանանց թիվ 4 հիմնական դպրոց» ՊՈԱԿ-ի 2024-2029 թթ. զարգացման ծրագիրը:

Հանրակրթական ուսումնական հաստատության գործունեության ռազմավարական փաստաթուղթը համապատասխան փորձաքննության դրական եզրակացությանն արժանացած զարգացման ծրագիրն է, որն իր մեջ ներառում է՝

- Հաստատության ձեռքբերումների, հիմնախնդիրների ներկայացում, առկա իրավիճակի վերլուծություն:
- Դպրոցի ոլորտային զարգացման հեռանկարները:
- Սովորողների կրթության, դաստիարակության ու զարգացման գերակա նպատակները, խնդիրները, դրանց իրականացման ժամկետները, պատասխանատուները:
- Խնդիրների լուծման ընթացքում հնարավոր ռիսկերն ու դրանց չեզոքացմանը, մեղմմանն ուղղված քայլերն ու միջոցները:
- Մանկավարժական գործընթացի և նորարական բարեփոխումների իրականացման մեթոդաբանությունը:
- Աշխատանքների կատարման գնահատման չափանիշները, վերահսկողության մեխանիզմները:

ԴՊՐՈՑԻ ՄԱՍԻՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

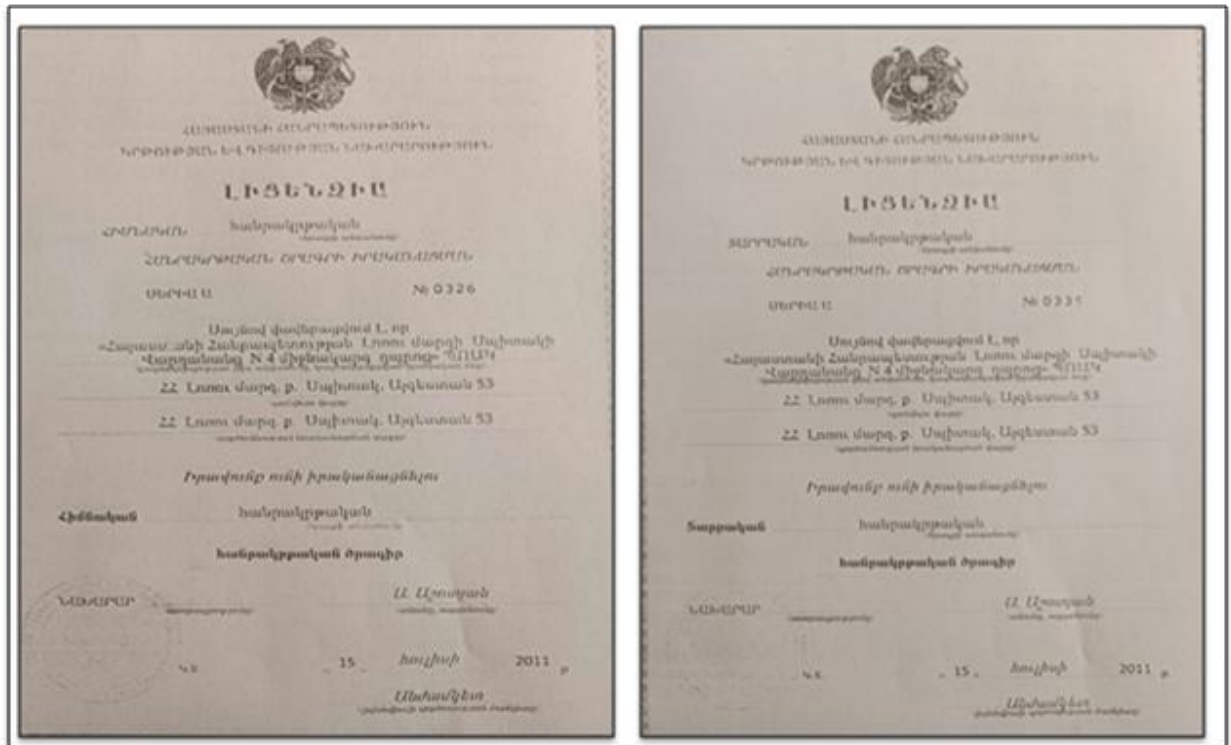
Դպրոցի պատմությունը.

Սպիտակի թիվ 4 միջնակարգ դպրոցը հիմնադրվել է 1955 թ.: Առաջին տնօրենն եղել է Գևորգ Սաղաթելյանը: 1988 թ. դպրոցում սովորում էին մոտ 700 աշակերտ: Դասերն անցնում էին տեխնիկապես հագեցած լաբորատորիաներում և առարկայական կաբինետներում, գործում էին մարզադահլիճը, գեղեցիկ հանդիսությունների դահլիճը: Ավերիչ աղետը խլեց 218 աշակերտի և 13 ուսուցչի կյանք: 1989 թ-ից դպրոցը գործում էր տնակային պայմաններում, իսկ 1993 թ. Քուվեյթի հայ համայնքը դպրոցին նվիրեց նոր շենք: 2005 թ-ին դպրոցը հիմնանորոգվեց, բարեկարգվեց բակը, իսկ 2007 թ. կառուցվեց նոր մարզադահլիճը:

«Սպիտակի Վարդանանց թիվ 4 հիմնական դպրոց» ՊՈԱԿ-ն այսօր.

Հանրակրթական ուսումնական հաստատության անվանումը	«Սպիտակի Վարդանանց թիվ 4 հիմնական դպրոց» ՊՈԱԿ
Հանրակրթական ուսումնական հաստատության հասցեն	ՀՀ Լոռու մարզ ք. Սպիտակ , Այգեստան 53
Հանրակրթական ուսումնական հաստատության ինտերնետային կայքի հասցեն	spitak4.schoolsite.am
Հանրակրթական ուսումնական հաստատության էլ. փոստի հասցեն	spitak4school@yandex.ru
Հանրակրթական ուսումնական հաստատության հիմնադրման տարեթիվը	1955թ.
Հանրակրթական ուսումնական հաստատության կանոնադրության հաստատման մասին տվյալներ	Կանոնադրությունը հաստատվել է 2022թ-ին
Հանրակրթական ուսումնական հաստատության պետական ռեգիստրում գրանցման համարը	03Ա056856/23.01.2003թ/
Հանրակրթական ուսումնական հաստատության հարկայնությունը	երկհարկանի
Հանրակրթական ուսումնական հաստատության տիպը ըստ իրականացվող հիմնական ծրագրերի	հիմնական
Հանրակրթական ուսումնական հաստատության տիպը ըստ իրականացվող կրթական ծրագրերի աստիճանի	տարրական/1-4/, հիմնական/5-9/
Նախակրթարանի առկայություն	չի գործում
Աշխատանքային շաբաթը	հնգօրյա

Աշխատանքային ռեժիմը	միահերթ
Շինության նախագծային հզորությունը	163 տեղ Տարրական կրթություն - 68 տեղ Հիմնական կրթություն- 95 տեղ
Շինության ջեռուցումը	լուկալ

1) Հաստատության ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների քանակական և որակական արդյունքները

Յուրաքանչյուր պետական ինստիտուտ, այդ թվում՝ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունները, ունեն վերահսկողական մի շարք օղակներ, որոնք մշտադիտարկումների, ստուգումների արդյունքում վեր են հանում անձնակազմի կողմից թույլ տրվող հնարավոր թերացումներն ու բացթողումները, որոնք իրենց ուղիղ ազդեցությունն են ունենում կրթության որակի վրա: Յուրաքանչյուր ուսումնական հաստատություն իրականացնում է ներդպրոցական վերահսկողություն՝ ձեռքբերելու ուսուցիչների կողմից մասնագիտական պարտավորությունների կատարման, աշակերտների առաջադիմության մակարդակի, բարոյահոգեբանական միջավայրի և մի շարք այլ հիմնահարցերի վերաբերյալ տվյալներ՝ դասալսումների, տնօրենության կողմից տրվող գրավոր աշխատանքների, առարկայական մասնախմբերի շրջանակներում կատարվող վերահսկողական աշխատանքների միջոցով: Նշյալ գործառույթների արդյունավետ իրականացման վերահսկողության պատասխանատուն ուսումնական հաստատության տնօրենն է. «Հանրակրթական ուսումնական հաստատության տնօրենը հսկողություն է իրականացնում ուսումնադաստիարակչական աշխատանքի ընթացքի, սովորողների ուսումնական ծանրաբեռնվածության, առաջադիմության և Հաստատության ներքին կարգապահական, այդ թվում՝ աշխատողների և սովորողների վարքագծի կանոնների նկատմամբ»¹:

Ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների վերահսկողությունն իրականացնում և համակարգում է հաստատության տնօրենի՝ ուսումնական գծով տեղակալը. «Ուսումնական հաստատության տնօրենի տեղակալն իրականացնում է ուսումնադաստիարակչական աշխատանքի ընթացքի, սովորողների առաջադիմության և վարքի նկատմամբ հսկողություն, ուսումնական պարապմունքների իրականացման նկատմամբ հսկողություն և մշտադիտարկում՝ համաձայն հաստատության ներդպրոցական վերահսկողության պլանի: Ներկայացնում է առաջարկություններ ուսումնադաստիարակչական գործընթացի կատարելագործման ուղղությամբ»²: Տնօրենի կողմից ներկայացված ԴԶԾ-ի

¹ Տես՝ ՀՀ Կառավարության 2023 թվականի փետրվարի 16-ի N 216-Ն որոշում:

² Տես՝ ՀՀ Կառավարության 2023 թվականի փետրվարի 16-ի N 216-Ն որոշում:

(դպրոցական զարգացման ծրագիր) արդյունավետ իրականացման վերահսկողությունն իրականացվում է հաստատության խորհրդի կողմից: Արտաքին վերահսկողական մարմին է Կրթության պետական տեսչությունը, որի իրավասությունների շրջանակներում են. «ՀՀ կրթության համակարգում պետական կրթական քաղաքականության իրականացման և կրթության զարգացման պետական ծրագրի կատարման վերահսկողության և մշտադիտարկման իրականացման ապահովումը, կրթակարգերի և կրթական չափորոշիչների կիրառման վերահսկողության և մշտադիտարկման իրականացման ապահովումը, ստուգումների և ուսումնասիրությունների միջոցով կրթական քաղաքականության իրականացման և կրթական ծառայությունների արդյունավետության գնահատման ու հետադարձ կապի ապահովումը և այլն»³ :

Հարկ է նկատել, որ նշված բոլոր մարմնի լիազորությունների սահմաններում է ստուգել և ուսումնասիրել ուսումնական հաստատությունում կրթության բովանդակությանը համապատասխան կրթական գործընթացի կազմակերպումը, կրթության որակի նկատմամբ հաստատությունների կանոնադրական պահանջների կատարումը, ուսումնական հաստատությունների կրթական ծառայությունների արդյունավետության գնահատումը, հաստատության վարչարարության, փաստաթղթային շարժի վերահսկողությունը և այլն:

Կարելի է պնդել, որ ՀՀ-ում գործող բոլոր ուսումնական հաստատություններն իրականացնում են իրենց գործունեությունը՝ համապատասխան ՀՀ Սահմանադրության, կրթական ոլորտի իրավական ակտերի. «Ուսումնական հաստատությունն իր իրավասության շրջանակներում կազմակերպում ու իրականացնում է ընդունելության և ուսումնական գործընթացի մեթոդական ապահովման, կազմակերպման և իրականացման, կադրերի ընտրության և տեղաբաշխման, գիտական, ֆինանսական, տնտեսական և այլ գործունեություն՝ սույն օրենքին, Հայաստանի Հանրապետության այլ օրենքներին, իրավական ակտերին և տվյալ ուսումնական հաստատության կանոնադրությանը համապատասխան»⁴, սակայն վերահսկողական մարմինների մշտադիտարկումների, ուսումնասիրությունների, քանակական և որակական հետազոտությունների,

³ Տե՛ս՝ «Կրթության պետական տեսչության մասին» ՀՀ օրենք:

⁴ Տե՛ս՝ «Կրթության մասին» ՀՀ օրենք:

փորձագիտական կարծիքների արդյունքում պարզ է դառնում, որ ոլորտն ունի բազմաթիվ հիմնախնդիրներ, և, անկախ կատարվող կրթական բարեփոխումներից, շահառու կազմակերպությունների, լիազոր մարմնի կողմից տրվող աջակցությունից, խորհրդատվությունից, բազմաթիվ դեպքերում նկատելի առաջընթացը կամ որակական բարձր ցուցանիշները, ոչ միշտ են գոհացուցիչ: Նմանօրինակ խնդիրներ են առկա նաև ՀՀ Լոռու մարզի «Սպիտակի Վարդանանց թիվ 4 հիմնական դպրոց» ՊՈԱԿ-ում:

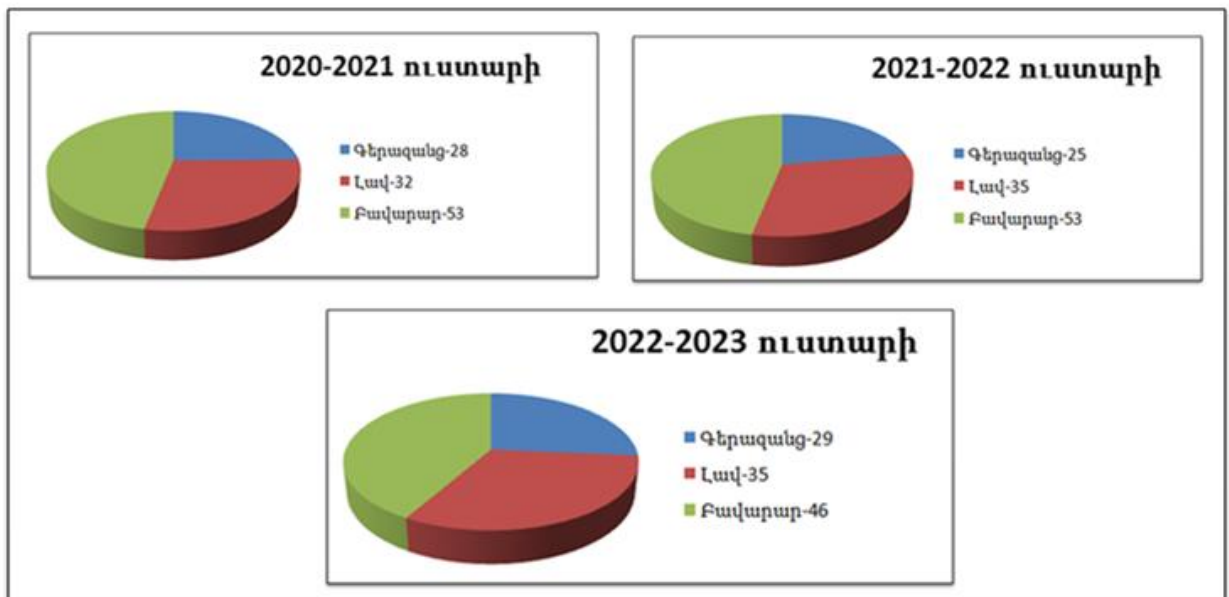
Ուսումնական հաստատությունում կրթադաստիարակչական գործընթացն իրականացվում է՝ հանրակրթական պետական և առարկայական նոր չափորոշիչների հիման վրա, ուսուցիչների հիմնական մասը օրվա դասի պլանավորումները կազմվում են՝ հիմք ընդունելով պետական և առարկայական չափորոշիչներում ամրագրված սկզբունքները, նպատակներն ու վերջնարդյունքները: Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ նոր ՀՊԶ-ով կազմակերպվող ուսումնագանգործընթացը հիմնված է սովորողների կարողունակությունների ձևավորման վրա՝ դպրոցում ամեն բան արվում է հենց կարողունակությունների ձևավորմանն ուղղված դասեր անցկացնելու համար:

Այդուամենայնիվ, չենք կարող պնդել, որ կրթական բարեփոխումները լիարժեքորեն ներդրվել են հաստատությունում և իրապես նպաստել են ուսումնադաստիարակչական գործընթացի քանակական և որակական արդյունքների բարելավման վրա: Սա հիմնականում կարելի է պայմանավորել մի քանի իրար շահկապված պատճառներով, որոնք իրենց բացասական ազդեցությունն են բերում սովորողների՝ ուսուցման նկատմամբ համընդհանուր մոտիվացիայի զարգացման, վերջիններիս աշխատունակության խթանման վրա: Ստորև դիտարկենք մի քանի առանցքային պատճառներ, որոնք արգելակում են կրթության որակի դինամիկան և, ըստ էության, պահանջում են հրատապ լուծումներ.

1. Մանկավարժական համակազմի մասնագիտական ցածր որակներ.
2. Ուսուցման ժամանակակից մեթոդների, թվային տեխնոլոգիաների, գնահատման ժամանակակից ձևերի նկատմամբ անտարբերություն.

3. Ուսուցչակենտրոն դասերին, ուսուցման պասիվ մեթոդներին կառչած ուսուցիչներ.
4. Սովորողի ակադեմիական ազատության, ինքնուրույնության, ինքնավարության սահմանափակում.
5. Ուսումնանյութական բազայի պակաս.

Նշյալ հիմնախնդիրների հաղթահարումը, անշուշտ, իր դրական ազդեցությունը կրերի կրթության որակի բարձրացմանը, կստեղծի առավել ժամանակակից, հագեցած և արդյունավետ ուսումնական միջավայր: Ստորև բերված գծապատկերում դիտարկենք սովորողների ուսումնական առաջադիմությունը անցած երեք ուստարիների կտրվածքով:

Գծապատկերից պարզ է դառնում, որ ուսումնական հաստատությունում առաջադիմության մակարդակը անցած երեք տարիների ընթացքում փոփոխությունների ենթարկվել է, սակայն դրանք էական դինամիկա չեն գրանցել: Նշյալ երեք տարիների ընթացքում հաստատության ուսուցիչները մասնակցել են բազաթիվ վերապատրաստումների, այդ թվում՝ վերաբերող ՀՊԶ-ների ներդրմանը, սակայն տեսանելի արդյունք չկա թե՛ գերազանց առաջադիմության, թե՛ լավ առաջադիմության վերաբերյալ: Սան նշանակում է, որ դասը որակապես չի կրել էական առաջընթաց, անգամ նոր մեթոդների, գնահատման ձևերի վերաբերյալ ուսուցիչների հմտությունների զարգացմանն ուղղված տարատեսակ

միջոցառումները չեն նպաստել, որ սովորողներն ունենան առավել բարձր ուսումնական մոտիվացիա, որը իր հերթին կխթաներ առաջադիմության մակարդակը: Սա խոսում է այն մասին, որ վերապատրաստումների, փորձի փոխանակման ժամանակ ձեռք բերած հմտությունները դասին չեն կիրառվում, ուսուցիչները շարունակում են վարել պասիվ դասեր, հաշվի չեն առնում սովորողների առանձնահատկությունները, ժամանակակից մեթոդներով չեն բարձրացնում դասին սովորողների մասնակցելիության համաչափությունը, գնահատման ժամանակակից ձևերի կիրառմամբ չեն ապահովում արդյունավետ հետադարձ կապ, որպեսզի սովորողը տեսնի իր ուժեղ և թույլ կողմերը:

Ստորև բերված աղյուսակի ցուցանիշները՝ վերաբերող անցած երեք ուստարիներին առարկայական օլիմպիադաներին մասնակիցների թիվին, կրկին խոսում են սովորողների հնարավոր դժվարությունների, անինքնավստահության և ուսումնական մոտիվացիայի պակասի մասին:

<i>Ուստարի</i>	<i>2021-2022 ուստարի</i>	<i>2022-2023 ուստարի</i>	<i>2022-2023 ուստարի</i>	<i>2022-2023 ուստարի</i>
Բնագիտական առարկաների օլիմպիադա/մարզային փուլ/			7	
Բնագիտական առարկաների օլիմպիադա/մարզային փուլ/	5			
Հանրապետական փուլին մասնակցություն		1		
Տարածքային փուլում մասնակիցների թիվը				20

Հաստատությունում իրականացվում է նախագծային ուսուցում, գործում են խմբակներ: Մի շարք ուսուցիչներ արդյունավետորեն կիրառում են ուսուցման ժամանակակից մոտեցումներ, ինչը վկայում է այն մասին, որ ատեստավորումներն ու վերապատրաստումներն իրենց նշանակալի ազդեցությունը բերում են մանկավարժական աշխատողների մասնագիտական որակների բարելավման շարունակականության վրա, այդուհանդերձ, կարծում ենք՝ պակաս կարևոր չէ նաև ուսուցչի նախատրամադրվածությունն ինքնուրույն զարգանալուն, նոր և արդյունավետ մեթոդներ ու մանկավարժական տեխնոլոգիաներ կիրառելուն, գործընկերների հետ համագործակցելուն: Նմանօրինակ ակտիվ ուսուցիչները, ովքեր չեն վախենում նորարարություններից, արդեն իսկ գրանցել են բարձր հաջողություններ: Հենց այս օրինակը պետք է դառնա վարակիչ ուսուցիչների

համար՝ նոր բարձունքներ գրանցելու և այդպիսով հանրակրթական համակարգի առողջացմանն իրենց ներդրումը բերելու համար:

Ինչպես գիտենք, ուսումնական գործընթացի կարևոր բաղադրիչ է նաև դաստիարակությունը: Ներկայումս հանրակրթական համակարգում օրախնդիր է սովորողների համար մասնակցային, աջակցող և որակյալ ուսումնական միջավայրի ապահովումը: Սովորողը պետք է դպրոցում ստանա լիարժեք դաստիարակություն, ձեռք բերի ազգային և համամարդկային արժեքներ, սովորի դրանց վերաբերյալ կարծիք, դիրքորոշում հայտնել: Սովորողի, ուսումնական գործընթացի այլ շահառու խմբերի ձայնը պետք է հավասարապես լսելի լինի, որպեսզի ձևավորվի հանդուրժողականության և փոխօգնության մթնոլորտ: Այս համատեքստում իր կարևոր առաքելությունն ունի հաստատության տնօրենը, ով պետք է հարգի և պաշտպանի բոլոր շահառուների՝ օրենքով սահմանված իրավունքները, նաև հնարավորություններ ստեղծի վերջիններիս պարտավորությունների կատարման համար:

Դպրոցում սովորողների հետ դաստիարակչական աշխատանքներ են կատարում բոլոր մանկավարժական աշխատողները, սակայն պետք է նկատել, որ դեռահասության տարիքի սովորողների շրջանում հաճախ նկատվում են վնասակար սովորություններ, անկառավարելի վարքային դրսևորումներ և կոնֆլիկտային իրավիճակներ: Նշյալ հիմնախնդիրների լուծման մեջ ոչ բոլոր մանկավարժական աշխատողներն ունեն բավարար մասնագիտական հմտություններ, ուստի երբեմն դպրոցը բախվում է խնդիրների: Այս տեսանկյունից կարիք կան նաև համագործակցային հարաբերությունները ամրապնդել սովորողի ծնողների, ՆԳՆ-ի և այլ իրավասու մարմինների հետ:

Խոսելով ներառական միջավայրի մասին՝ պետք է կարևորենք ԿԱՊԿՈՒ սովորողների համար ֆիզիկական և հոգեբանական բարենպաստ միջավայրի շարունակական ապահովման անհրաժեշտությունը, սակայն նկատելի է, որ դպրոցն այս տեսանկյունից չունի բավարար ռեսուրսներ: Մասնավորապես՝ ռեսուրս սենյակի բացակայությունը մեծ դժվարություններ է ստեղծում, թե՛ մանկավարժական աշխատողների, թե՛ ԿԱՊԿՈՒ սովորողների համար, ուստի ռեսուրս սենյակի

հիմնումը դպրոցի համար առաջնային կարիք կարելի է համարել: Ինչ վերաբերում է բազմակարծիք միջավայրին, պետք է նկատել, որ այս մասով նույնպես առկա են բացեր: Ոչ բոլոր մանկավարժական աշխատողներն են շահագրգռված՝ նոր գաղափարներով հանդես գալու, նորարարական ծրագրեր իրականացնելու: Հիմնականում ձեռնպահ վերաբերմունք են դրսևորում կարևորագույն հիմնախնդրների քննարկումների՝ պահպանելով չեզոքություն: Մինչդեռ առողջ ու մասնակցային համագործակցությունը թույլ կտա առավել լավ արդյունքներ ունենալ, քանակական ու որակական բարձր ցուցանիշներ գրանցել:

Այսպիսով, փորձենք երկսյուն աղյուսակով ցույց տալ դպրոցում իրականացվող ուսումնադաստիարակչական գործընթացի ուժեղ և թույլ կողմերը:

ՈՒԺԵՂ ԿՈՂՄԵՐ	ԹՈՒՅՆ ԿՈՂՄԵՐ
● Մի շարք ուսուցիչներ հեշտությամբ կիրառում են ուսուցման ժամանակակից մեթոդներ, անց են կացնում նախագծային աշխատանքներ, ինտեգրված դասեր: ● Մեթոդավորման շրջանակներում որոշ ուսուցիչներ ներկայացնում են իրենց փորձը՝ հանդես գալով զեկուցումներով: ● Մանկավարժական աշխատողների մի մասը մշտապես օգտվում է առցանց կրթական հարթակներից՝ ԿՏԱԿ-ի պաշարների շտեմարանից, ԿԶՆԱԿ-ի ուսումնասօժանդակ և մեթոդական նյութերից: ● Մի շարք ուսուցիչներ հեշտությամբ օգտվում են Teams, e-school.am, lib.armedu.am, khanacademy.am կրթական կայքերի հնարավորություններից: ● ԲՏ&Մ առարկաների դասավանդման շրջանակներում սովորողները դիտում են տեսադասեր, առցանց գիտափորձեր ● Ուսուցիչներից ոմանք հաճախակի անց են կացնում մեդիագրագիտության	● Կան ուսուցիչներ, ովքեր հազվադեպ են իրականացնում դասեր՝ ուսուցման ժամանակակից մեթոդների կիրառությամբ ● ՏՀՏ-ների հետ աշխատելու դժվարություններ ունեն մի շարք ուսուցիչներ ● Էլ. գրատախտակների քացակայություն: ● Տեխնոլոգիաների կիրառմամբ դասերը քանակապես և որակապես ունեն բարելավման կարիք ● Որոշ ուսուցիչների ոչ միշտ է հաջողվում ապահովել լիարժեք մասնակցային ուսումնական միջավայր՝ պայմանավորված ուսուցման ավանդական մեթոդների հաճախակի կիրառությամբ ● Փոխադարձ դասալսումների արձանագրություններում ուսուցիչները ոչ միշտ են նկարագրում դասի իրական պատկերը՝ խուսափելով դիտողություններից ● Սովորողների հիմնական մասը չունի բավարար մակարդակի ուսումնական

վերաբերյալ դասեր՝ դասողեկական ժամերի շրջանակներում

- Կրթական գործընթացի բոլոր մասնակցինչը կաշկանդված չեն կարծիք, տեսակետ հայտնելու, հնարավոր դժգոհությունները բարձրաձայնելու տեսանկյունից
- Հաստատությունում, ըստ անհրաժեշտության, անց են կացվում բաց դռների օրեր ծնողների համար, կազմակերպվում են կոնֆլիկտային իրավիճակների կանխարգելմանն ու կառավարմանն ուղղված քննարկումներ
- Մանկավարժական համակազմը համագործակցում է ԿԱՊԿՈՒ սովորողների ծնողների, ՏՄԱԿ-ի հետ
- Մանկավարժական համակազմը մասնակցում է ներառական կրթությանը վերաբերող վերապատրաստումներին, սեմինարներին
- Դպրոցում սովորում են Արցախից տեղահանված 9 սովորող, որոնց համար իրականացել է կարիքի գնահատում, ապահովում դասագրքերով, գրենական պիտույքներով
- Դասողեկների կողմից աշակերտների հետ մշտապես տարվում են բացատրական աշխատանքներ՝ ԿԱՊԿՈՒ սովորողների նկատմամբ հնարավոր խտրականությունը, հուզական և ֆիզիկական բռնությունը բացառելու նկատառումներից ելնելով:
- Մեծ ուշադրություն է դարձվում սովորողների անձնային առանձնահատկություններին, բացասական վարքի դրսևորումներին, ինչը կանխվում է բաբացատրական

մոտիվացիա

- Առաջադիմության մակարդակը դպրոցում ցածր է
- Մեծ թիվ են կազմում ուսումնական դժվարություններ ունեցող, ետ մնացող սովորողները
- Որոշ սովորողներ ունեն ոչ օրինակելի վարք, ինչի դրսևորմանը նպաստում է նաև ծնողական ամենաթողությունն ու անտարբերությունը
- Աշակերտների կողմից կա ինքնավարության նկատմամբ անտարբերություն, մոտիվացիայի պակաս:
- ԿԱՊԿՈՒ սովորողների համար չկան հարմարավետ ուսումնական պայմաններ
- Կան ծնողներ, ովքեր ունեն ծնողավարական ոչ բավարար հմտություններ, ինչը բացասաբար է ազդում ուսումնադաստիարակչական գործընթացի արդյունավետության բարձրացման վրա

աշխատանքով, ծնողների հետ
համագործակցության միջոցով

- Սովորողներն ունեն հավասար
հնարավորություններ,
բոլորի
իրավունքները պաշտպանվում են
հավասարապես

- Բոլոր աշակերտներն ունեն
սոցիալիզացիայի
պաշտպանվածություն

2) Հաստատության մանկավարժական աշխատողների մասնագիտական զարգացման կարիքները

Ժամանակակից դպրոցի համար շատ կարևոր է կարողունակ, մասնագիտական բարձր որակներ ունեցող մանկավարժական համակազմի առկայությունը: Նոր տեխնոլոգիական գործիքները, դասի բազմաբնույթ տիպերը, մեթոդների բազմազանությունն առաջին հայացքից կարող են ուսուցչի աշխատանքային գործընթացում ստեղծել խառնաշփոթ՝ դրանց ճիշտ ընտրության ու կիրառության առումով, սակայն նկատենք, որ դրանք ժամանակակից հանրակրթական համակարգում անհրաժեշտություն են, նոր չափորոշիչներից բխող մանկավարժական գործիքներ, ուստի հարկ են համարում ընդգծել, որ ուսուցիչը պետք է գիտակցաբար մոտենա նորարարություններին, փորձի դրանք կիրառել և հմտանալ: Միայն այս կերպ է հնարավոր խոսել ուսուցմանական գործընթացի արդյունավետության բարձրացման մասին, քանի որ պարզից էլ պարզ է՝ ուսուցման ավանդական մեթոդներն այլևս արդյունավետ չեն:

Կարևոր ենք համարում հատկապես տեխնոլոգիաների շարունակական կիրառումը, քանի որ դրանք հազեցնում են դասագործընթացը, դարձնում առավել հետաքրքիր, առարկայական: Ուսուցիչը պետք է համացանցը ճիշտ օգտագործելու համար սովորողներին ուղղորդի նախագծերի կամ սոցիալական աշխատանքների ստեղծման ուղղությամբ, որոնք ներբեռնելով համացանց՝ կհամախմբեն այլ մարդկանց՝ դրական նպատակների և գործողությունների իրականացման համար: Բազմաթիվ տեխնոլոգիական գործիքներ դյուրացնում են ուսումնառության գործընթացը, հեշտացնում ուսուցչի աշխատանքը: Առավել արդյունավետ է S2S

գործիքների համադրումն ուսուցման համագործակցային, ակտիվ, ինտերակտիվ մեթոդների հետ մեթոդների հետ: Ստացվում է, որ տեխնոլոգիաներով և ուսուցման ժամանակակից մեթոդներով հագեցած դասերը ուսուցչի համար կարող են դառնալ արդյունավետ գործիքներ՝ սովորողներին շահագրգռելու, մոտիվացնելու համար:

Նկատենք, սակայն, որ հաստատությունում այս համատեքստում նույնպես առկա են խնդիրներ: Ուսուցիչներից ոչ բոլորն են տիրապետում կրթական առցանց գործիքների հետ աշխատանքին, ավելին՝ շատերը դրանք չեն էլ դիտարկում՝ որպես դասը որակապես ավելի բարձրացնելու, հագեցնելու գործիք: Առավել դժվար է սովորողների գնահատման արդյունավետ իրականացման հիմնահարցը: Գնահատման գործընթացի դերը երեխայի կյանքում կարևոր են համարել ինչպես Խ. Աբովյանը, Ղ. Աղայանը, Մ. Մամուրյանը, Գ. Էդիյանը, այնպես էլ՝ Կ. Ուշինսկին, Ա. Մակարենկոն, Լ. Տոլստոյը, Ջ. Դյուին և այլք: Օրինակ՝ Աբովյանը, կարևորելով ուսուցման գործընթացում դաստիարակության դերը, նշում էր, որ երեխաների վարքն ուսումնասիրելու, բարոյական գծերը զարգացնելու համար կարևոր նախապայման է սիրել երեխաներին, հարգել և չվիրավորել նրանց ինքնասիրությունը, և, ընդհանրապես իրենց գործունեության ընթացքում լինել համբերող, մեղմ, ներողամիտ և հարգալից երեխայի անձի նկատմամբ⁵: Իսկ ահա Կոմենսկու կարծիքով՝ ուսման մեջ հաջողության հասնելու համար անհրաժեշտ է երեխաներին գիտակցել տալ գիտելիքների կարևորությունն ու պրակտիկ օգտակարությունը: Այդ իսկ պատճառով նա նշում էր, որ ուսուցիչը աշակերտի համար կհեշտացնի յուրացումը, եթե ցույց տա, թե ամեն բան, ինչ որ սովորեցնում է նրան⁶: Ներկայիս կրթության մեջ գնահատման առավել ճկուն գործիքների կիրառումն ուղղակի անհրաժեշտություն է, քանի որ գնահատման մեթոդաբանությունը պետք է լիովին համապատասխանի ժամանակակից սովորողների կրթական պահանջմունքներին: Այս համատեքստում նկատենք, որ ուսուցիչներից ոմանք չեն կիրառում ձևավորող գնահատման գործիքներ, միավորային գնահատման պարագայում էլ՝ ոչ միշտ են հիմնավորում ստացած միավորը սովորողի համար, ինչը նշանակում է, որ

⁵ Հայ մանկավարժներ, I Հատոր,.-Եր.: «Հայպետուսմանկիրատ», 1958, էջ 601:

⁶ Հարությունյան Վ. Խ., Յան Ամոս Կոմենսկին և նրա «Մեծ դիդակտիկան».- Եր.: «Լույս» հր., 1970, էջ 245:

զնահատումը դադարում է լինել անաչառ, հիմնավորված, օբյեկտիվ: Վերոնշյալը կարելի է կապել նաև աշխատակազմի կառավարման ոչ լիարժեք, արդյունավետ մեխանիզմների հետ, քանի որ բազմաթիվ դեպքերում մանկավարժները թերանում են, աշխատանքում չունեն մոտիվացիա, ոգևորություն, ինչն էլ իր բացասական ազդեցությունն է բերում կրթության որակի դինամիկայի վրա:

«Սպիտակի Վարդանանց թիվ 4 հիմնական դպրոց» ՊՈԱԿ-ի մանկավարժական համակազմի որոշ ներկայացուցիչներ աչքի են ընկնում նորարարությամբ, նախաձեռնողականությամբ, ինքնակրթվում են, համագործակցում գործընկերների հետ, այդուամենայնիվ կան խնդիրներ, որոնք կարիք ունեն լուծման: Կարծում ենք, որ միայն վերապատրաստման մասնակցելն ու վկայական ստանալը դեռ դրական ցուցանիշ չէ, հարկավոր է ձեռք բերած գիտելիքները կիրառել, տեղայնացնել, հարմարեցնել դասարանի առանձնահատկություններին և սովորողների կրթական կարիքներին: Այստեղ էական դեր ունի նաև մանկավարժների շրջանում իրապես առողջ մրցակցային միջավայրի ապահովումը, փոխօգնության մթնոլորտի ստեղծումը:

Ժամանակակից սովորողներին հետաքրքրելն ու նրանց դեպի ուսումնական գործընթացն ուղղելը մանկավարժական կարևորագույն հիմնախնդիր է, և բացառապես կարողունակ, ստեղծարար ու նորորար ուսուցիչը կարող է ապահովել չափորոշչային վերջնարդյունքներին համապատասխան դասագործընթաց: Այդպիսի ուսուցիչ ունենալու համար առանցքային է նաև դպրոցի տնօրենության դիրքորոշումը: Կարևոր է հնարավորինս պատասխանատու կերպով մոտենալ մանկավարժական համակազմի մասնագիտական ու մեթոդական որակների բարձրացմանը, ապահովել ուսուցիչներին անհրաժեշտ ռեսուրսներով, տեխնոլոգիաներով, այլ աջակցությամբ, որպեսզի դասագործընթացը չկրի ձևական բնույթ, այլ իրապես լինի մասնակցային, դինամիկ և արդյունավետ:

«Սպիտակի Վարդանանց թիվ 4 հիմնական դպրոց» ՊՈԱԿ-ը կրթական ծառայություններ մատուցելիս կարևորում է ինքնուրույն, նախաձեռնող, ստեղծագործ, ժամանակակից տեխնոլոգիաներին տիրապետող, սոցիալապես կայացած սովորողների ձևավորումը: Առաջնորդվելով ՀՀ կրթության ոլորտի

օրենսդրությամբ, կրթական մի շարք առանցքային փաստաթղթերով, բաց ու թափանցիկ կառավարմամբ՝ հաստատությունը ծավալում է իր գործունեությունը՝ ականջալուր լինելով նաև կրթական համակարգի զարգացումներին, ժամանակակից միտումներին: Այդուամենայնիվ, այս ճանապարհին դպրոցը բախվում է անհաշվելի հիմնախնդիրների, ռիսկերի, անբավարար միջոցների ու ռեսուրսների, որոնք խոչընդոտներ են ստեղծում ուսումնական հաստատության գործունեության անցնցում իրականացման համար: Դպրոցում անասելի նվազ է կամավոր ատեստավորմանը մասնակից ուսուցիչների թիվը, իսկ ուսուցչի որակավորման տարակարգի, «Տարվա լավագույնները» մրցույթին և այլ նմանօրինակ ծրագրերի դիմող ուսուցիչներ առհասարակ չկան: Այս համատեքստում իր մեղքի բաժինն ունի նաև ուսհաստատությունը և հարկ ենք համարում կրկին մատնանշել մարդկային ռեսուրսի կառավարման արդյունավետ մեխանիզմների ներդրման անհրաժեշտությունը:

Ընդհանուր առմամբ՝ դպրոցի կարիքները բազմաշերտ են, բազմաբովանդակ, փոխկապակցված: Դիտարկենք այն հիմնախնդիրները, որոնք ուղղակիորեն կապ ունեն մանկավարժական աշխատողների մասնագիտական զարգացման հետ.

1. Խորհրդակցական մարմինների աշխատանքի արդյունավետության բարձրացման կարիք, անդամների իրավագիտակցության, սոցիալական պատասխանատվության բարձրացման, հավասար մասնակցության ապահովման անհրաժեշտություն:
2. Նորարար, կրթական նորարարություններին ընդառաջող ուսուցիչների պակաս:
3. Կամավոր ատեստավորման նկատմամբ անտարբերություն, տարակարգի դիմող ուսուցիչների բացակայություն:
4. Պարտադիր վերապատրաստման ընթացքում ձեռք բերված գիտելիքների, հմտությունների կիրառման դժվարություններ ուսուցիչների շրջանում:
5. ՏՀՏ-ներով աշխատելու ցածր մակարդակի հմտություններ որոշ ուսուցիչների շրջանում:

6. Ուսուցման ժամանակակից տեխնոլոգիաների կիրառման դժվարություններ որոշ ուսուցիչների շրջանում:
7. Նոր չափորոշիչներով աշխատելու դժվարություններ ուսուցիչների շրջանում:
8. Պասիվ աշակերտական խորհուրդ, նախաձեռնությունների, առաջարկների ցածր մակարդակ:
9. Շահառու կազմակերպությունների թվաքանակի ընդլայնման կարիք:
10. Կառավարման խորհրդի աշխատանքների արդյունավետության, անդամների մասնագիտական հմտությունների, սոցիալական պատասխանատվության բարձրացման կարիք:
11. Ֆինանսական լրացուցիչ միջոցների ներգրավման անհրաժեշտություն:
12. Մասնակցային, ներառական մթնոլորտի կայունացման անհրաժեշտություն:
13. Սովորողների սովորելու մոտիվացիայի բարձրացման, աշխատունակության խթանման կարիք:
14. Խմբակների թվաքանակի մեծացման անհրաժեշտություն:
15. Նախագծային աշխատանքների արդյունավետ պլանավորման և իրականացման անհրաժեշտություն:
16. Ներքին գնահատման մեխանիզմների արդյունավետ և օբյեկտիվ իրականացման անհրաժեշտություն:
17. Մանկավարժական համագործակցության խթանման, դասալսումների մշակույթի արժևորման և ձևական տիրույթից դուրս բերման անհրաժեշտություն:
18. ԿԱՊԿ սովորողների հետ մանկավարժական աշխատանքի հմտությունների կատարելագործում:

Այսպիսով, փաստ է, որ կրթական համակարգի շարքիչ ուժը հենց մարդկային ռեսուրսն է, որի համար պէքտ է ապահովել աշխատանքային հարմարավետ և մոտիվացնող մթնոլորտ: Աշխատակազմի արժևորման ու խրախուսման հանգամանքը մարդկային ռեսուրսների կառավարման ժամանակակից համակարգում իր արդյունավետությունն արդեն իսկ ապացուցել է: Արժևորել ու խրախուսել աշխատակցին՝ կնշանակի թներ տալ, ոգևորել, մղել ավելին անելու, առավել նպատակային աշխատելու: Հատկապես կրթական բաեփոխումների

ներկայիս փուլում կարևոր է ունենալ խրախուսման և արժևորման այնպիսի մեխանիզմներ, որոնց գործադրումը առավել կշահագրգռի մանկավարժական աշխատողներին, կստեղծի առողջ մրցակցային միջավայր, ինչն էլ իր հերթին ուղիղ համեմատական է որակյալ, աջակցող և մասնակցային ուսումնական գործընթաց ունենալուն: Վերը բերվածով պայմանավորված՝ կարևորում ենք հաստատության տնօրենության կողմից կարողունակ աշխատակիցներին պարբերաբար խրախուսելու և արժևորելու հանգամանքը, ուստի դա մեզ համար առաջնահերթություն է:

Խոսելով ինքնակրթության և ինքնազարգացման մասին՝ պետք է փաստել, որ որևէ վերապատրաստում կամ ատեստավորում չի կարող արդյունավետ համարվել, եթե ուսուցիչը չի կրթում ինքն իրեն: Ներկայիս տեխնոլոգիաները, հարուստ ու հասանելի մեթոդական ու մասնագիտական նյութերը լայն հնարավորություններ են ստեղծում ուսուցիչների համար, որպեսզի ինքնազարգանան, կառուցեն և ամրակայեն իրենց գիտելիքների, հմտությունների և կարողությունների բուրգը, համագործակցեն գործընկերների հետ, սովորեն ու սովորեցնեն: Սա, կարծում ենք առավել հրատապ է դառնում՝ պայմանավորված նոր չափորոշիչների ներդրմամբ: Այս համատեքստում, սակայն, ուսուցիչները բախվում են դժվարությունների, առավել հեռատեսները՝ փորձում են ինքնակրթվել, սովորել, փորձել, իսկ պահպանողական հայացքների տեր մանկավարժական աշխատողների դիրքորոշումն այն է, որ իրենք ամեն ինչ գիտեն: Հենց այստեղ է, որ անելիք ունի ուսհաստատության տնօրենությունը՝ բարձրացնել ուսուցիչների աշխատունակությունը, մոտիվացիան, ապահովել մրցակցային միջավայր, աջակցել ուսուցիչներին ինքնակրթության և ինքնազարգացման հարցերում:

3) Համայնքի, կրթության կառավարման մարմինների, շահառու կազմակերպությունների հետ հաստատության համագործակցության ուժեղ և թույլ կողմերը

Դպրոցը ամեն կերպ փորձում է ընդառաջ գնալ համայնքի, շահառու այլ խմբերի հետ արդյունավետ համագործակցության հաստատմանը: Այստեղ, սակայն, պետք է նկատել, որ դպրոցի դերն առավել դոմինանտ է՝ որպես համախմբող, համայնքի ներուժը կենտրոնացնող օղակի: Համայնքն առավել պասիվ է. ակտիվ ներկայացուցիչների, նշանավոր մարդկանց, տարբեր մասնագիտությունների տեր շրջանավարտների կողմից նախաձեռնությունները, համատեղ ծրագրերը հազվադեպ են: Այս մասով նույնպես կարելի է տանել համակողմանի աշխատանք՝ դպրոցի դերը համայնքում առավել կարևորելու, սոցիալական ակտիվ աշխատանքներ իրականացնելու նպատակով: Կարծում ենք՝ այս հիմնախնդրի լուծումներից մեկն էլ սովորողների կողմից իրականացվող ուսումնական նախագծերն են, որոնք կարող են ժամանակի ընթացքում առավել ամրակայել համայնք-դպրոց նպատակային համագործակցությունը: Դպրոցում հնարավորինս կարևորվում և աշխատանքներ են տարվում բոլոր շահառու խմբերի կարիքների բավարարման համար: Բարձր հիմքերի վրա է դրված մարդասիրությունը, ժողովրդավարությունը, սոցիալական ու քաղաքացիական պատասխանատվությունը: Կարծում ենք, որ այս մասով անհրաժեշտ է իրականացնել առանձին միջոցառումներ, կարիքների գնահատում, իրազեկողական աշխատանքներ և նպատակային ռեսուրսների ուղղորդում:

«Սպիտակի Վարդանանց թիվ 4 հիմնական դպրոց» ՊՈԱԿ-ը սերտորեն համագործակցում է նաև ՏԻՄ-ի հետ, հնարավորության դեպքում՝ ամեն բան արվում է նաև համայնքի հետ համագործակցելու, երկուստեք նախագծեր, միջոցառումներ անցկացնելու համար: Այս համատեքստում համայնքի ղեկավարը, համաձայն «Հանրակրթության մասին» և «Տեղական ինքնակառավարման» մասին ՀՀ օրենքների, կատարում է իր պարտավորությունները, մասնավորապես՝

- 1) աջակցում է համայնքի տարածքում պետական կրթական քաղաքականության իրականացմանը՝ օրենքով սահմանված կարգով.
- 2) իրականացնում է դպրոցական տարիքի երեխաների հաշվառումը, ապահովում նրանց ընդգրկումն ուսումնական հաստատություն.

3) իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված այլ լիազորություններ:

Համայնքի հետ համատեղ իրականացվում են համայնքային նշանակության միջոցառումներ, նշվում են պետական և ազգային տոներ, կազմակերպվում են սպորտային միջոցառումներ: Ուսումնական նախագծերի իրականացման շրջանակներում առավել նկատելի է համայնք-դպրոց կապը. սովորողներն իրականացնում են սոցիալական նշանակության նախագծեր, վարում հարցազրույցներ, անցկացնում սոց. հարցումներ համայնքի բնակիչների շրջանում:

«Սպիտակի Վարդանանց թիվ 4 հիմնական դպրոց» ՊՈԱԿ-ը համագործակցում է կրթության կառավարման մարմնի, պետական և մասնավոր շահառու կազմակերպությունների հետ՝ հաճախակի հանդիսանալով համագործակցության նախաձեռնող: Դպրոցն ունի համագործակցության լայն շրջանակ Լոռու մարզպետարանի կրթության վարչության, ԿԳՄՍ-ի ԿՏԱԿ-ի, ԳԹԿ-ի ՏՄԱԿ-ի, ԿԶՆԱԿ հիմնադրամի հետ՝ կարևոր համարելով վերջիններիս ներգրավվածությունը դպրոցի զարգացման գործում: Դպրոցն ունի նաև սերտ համագործակցային հարաբերություններ Սպիտակի ՔԴԿ-ի, Սպիտակի ԹՈՒՄՈ կենտրոնի, Էյ ԹԻ Փի Էկո ակումբի, ԱԻՆ-ի, ՊՆ-ի, Սպիտակի ԲԿ-ի, Ոստիկանության Սպիտակի բաժնի հետ:

«Սպիտակի Վարդանանց թիվ 4 հիմնական դպրոց» ՊՈԱԿ-ի կառավարման մարմինը՝ խորհուրդը, ձևավորվել և գործում է կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնի սահմանված կարգով: Հաստատության տնօրենը կառավարման խորհրդի նիստերին մասնակցում է խորհրդակցական ձայնի իրավունքով, նիստերը սահմանված կարգով արձանագրվում են: Գումարված նիստերի արդյունքում կայացրած բոլոր որոշումներն ի կատար են ածվում՝ համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Խորհրդի աշխատանքները կազմակերպում է խորհրդի նախագահը՝ խորհրդի մնացած անդամների և հաստատության տնօրենի աջակցությամբ: Կառավարման խորհրդի գործունեությունը միտված է՝

- աջակցելու ԴԶԾ-ի կատարմանը,
- վերահսկելու ԴԶԾ-ում ամրագրված տարեկան գործողությունների իրականացումը,
- դիտարկելու ԴԶԾ-ի կատարման ամենամյա հաշվետվությունը, եզրակացություններ տալու,

- հաստատելու դպրոցի կազմակերպական կառուցվածքը, ներքին կարգապահական, այդ թվում՝ աշխատողների և սովորողների վարքագծի կանոնները:

«Սպիտակի Վարդանանց թիվ 4 հիմնական դպրոց» ՊՈԱԿ-ի կառավարման մարմինն ունի 9 անդամ:

Տվյալներ կառավարման խորհրդի կազմի վերաբերյալ

	<i>Ազգանուն, անուն</i>
1	Օհանյան Արմինե
2	Այվազյան Հայկուշ
3	Սահակյան Վարդան
4	Սահակյան Մարինե
5	Մելոյան Մարուսյա
6	Գրիգորյան Երեմ
7	Հովսեփյան Վահագն
8	Օհանյան Արտյոմ
9	Սաղաթելյան Լևոն

Փորձենք ամփոփել համայնքի, կրթության կառավարման մարմինների, շահառու կազմակերպությունների հետ հաստատության համագործակցության ուժեղ և թույլ կողմերը:

ՈՒԺԵՂ ԿՈՂՄԵՐ	ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄԵՐ
● Դպրոցն իր լիազորությունների սահմաններում համագործակցում է ՏԻՄԻ- հետ	● Համայնքի հետ համագործակցային հարաբերություններում դպրոցն առավել շահագրգիռ է, իսկ համայնքը՝ առավել ձեռնպահ
● Համայնքի հետ իրականացվում են համատեղ միջոցառումներ, հանդիպում-քննարկումներ:	● Շահառու կազմակերպությունների թիվը կարիք ունի համալրման
● Կրթության կառավարման մարմնի հետ առկա է թափանցիկ և հաշվետու համագործակցություն	● Համայնքի նշանավոր ներկայացուցիչների հետ հանդիպումներ հիմնականում չեն անցկացվում
● Դպրոցն ընդառաջ է գնում շահառու կազմակերպությունների կողմից կազմակերպվող միջոցառումներին, նախաձեռնություններին, ծրագրերին	● Նախկին շրջանավարտների կողմից դպրոցի հետ համագործակցության թույլ մակարդակ է առկա:
● ԿԳՄՄՆ- դպրոց համագործակցության արդյունքում սովորողները անվճար հաճախում են թատրոններ, թանգարաններ	● Պասիվ ուսուցիչների առկայությունը խաթարում է համագործակցային հարաբերությունների հաստատումըն ու խորացումը շահառու

- Հաստատության մի շարք ուսուցիչներ հետաքրքրություն են ցուցաբերում և մասնակցում ԿԳՄՄՆ-ի կողմից կազմակերպվող դրամաշնորհային միջոցառումներին
- Հաստատության հեգեթանը, ուսուցչի օգնականը մասնակցում են ՏՄԱԿ-ի կողմից անցկացվող վերապատրաստումներին
- ՏՄԱԿ-ի բազմամասնագիտական թիմը խորհրտատվական հանդիպումներ է անցկացնում դպրոցի մանկավարժների հետ
- Հաստատության մի շարք ուսուցիչներ ակտիվ քննարկումներ են ունենում, շահառու կազմակերպությունների առցանց հարթակներում, կիսում իրենց օրինակելի մանկավարժական փորձը կազմակերպությունների հետ
- Հաստատության ծնողական խորհուրդը բավական չափով ակտիվ չէ, շատերն ունեն անտարբեր, ձեռնպահ վերաբերմունք
- Հաստատության մանկավարժները չեն մասնակցում նախարարության կողմից իրականացվող մրցույթներին, միջոցառումներին

4) Հաստատության խորհրդակցական մարմինների գործունեության ուժեղ և թույլ կողմերը

«Սպիտակի Վարդանանց թիվ 4 հիմնական դպրոց» ՊՈԱԿ-ի մանկավարժական խորհուրդը կազմավորվել է մանկավարժական կոլեկտիվի օգոստոսյան առաջին նիստում 1 տարի ժամկետով: Նիստը վարում է հաստատության տնօրենը, ով ի պաշտոնե հանդիսանում է խորհրդի նախագահը: Նիստերը սահմանված կարգով արձանագրվում են: Մանկավարժական խորհուրդը քննարկում և որոշումներ է ընդունում՝ համապատասխան օրենքով սահմանված իր լիազորությունների: Մանկավարժական խորհրդի կազմում ընդգրկված են բոլոր մանկավարժները:

Տվյալներ ուսհաստատության աշխատակազմի վերաբերյալ

● Բարձրագույն մանկավարժական որակավորում ունեցող ուսուցիչներ	16
● Միջնակարգ մասնագիտական որակավորում ունեցող ուսուցիչներ	1
● Համատեղությամբ աշխատող ուսուցիչներ	3
● Պարտադիր վերապատրաստում անցած ուսուցիչներ	17
● Կամավոր ատեստավորում անցած ուսուցիչներ	1
● Տարակարգ ունեցող ուսուցիչներ	0
● Լաբորանտ	1
● Գրադարանավար	1
● Ուսուցչի օգնական	1
● Հոգեբան	1

● ԴԱԿ	1
● Զինղեկ	1
Ուսումնաստիարակի և սպասարկող անձնակազմ	
● Վարչատնտեսական մասի համակարգող	1
● Հաշվապահ	1
● Գործավար	1
● Պահակ	1
● Օպերատոր	1
● Խոհարար	1
● Հավաքարար	2
● Հնոցապան	3

Ուսուցիչների միջին շաբաթական ծանրաբեռնվածությունը

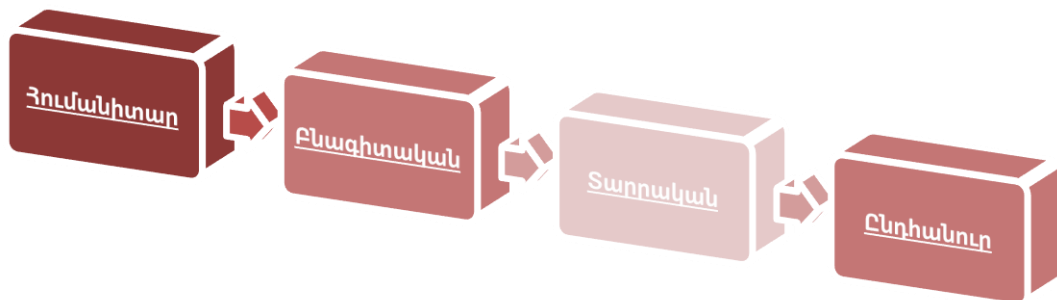
<i>Ուսումնական տարի</i>	<i>Ուսուցիչների թիվը</i>	<i>Ծանրաբեռնվածություն</i>
<i>2021-2022</i>	<i>17</i>	<i>16</i>
<i>2022-2023</i>	<i>17</i>	<i>16</i>

Առարկայական մեթոդական միավորումները մոտ կամ հարակից առարկաներից կազմված առարկայական խմբեր են, որոնք նպաստում են ուսումնադաստիարակչական գործընթացի արդյունավետության բարձրացմանը՝ կանոնակարգելով և համակարգելով մեթոդական աշխատանքը դպրոցում: Մեթոդական միավորումների նիստերը գումարվում են ամիսն առնվազն մեկ անգամ, սահմանված կարգով նիստերն արձանագրվում են: Մեթոդական միավորումներն իրականացնում են մի շարք աշխատանքներ, այդ թվում՝

- քննարկել մեթոդամանկավարժական, ուսումնադաստիարակչական հարցեր,
- նախապատրաստվել արտադասարանական, արտադպրոցական միջոցառումներին,
- նպաստել ուսուցիչների մասնագիտական որակների զարգացմանը,
- ուսումնասիրել կրթության վերաբերյալ նորմատիվային և մեթոդական փաստաթղթեր,
- քննարկել ՀՊԶ-ներին համապատասխան դասի պլանավորումները,

- կազմել ուսումնական, թեմատիկ պլաններ, օրվա դասի պլանավորումներ,
- իրականացնել փոխադարձ դասալսումներ, քննարկել արդյունքները,
- մշտադիտարկել առարկաների դասավանդման վիճակը, նախապատրաստվել ներքին գնահատմանը,
- իրականացնել ուսուցման մեթոդների վերլուծություն և այլն:

Ուսհաստատությունում գործում են թվով 4 մեթոդական միավորումներ՝

Ուսումնական հաստատությունում գործում է աշակերտական խորհուրդ, որը աշակերտների ինքնավարության և ինքնակառավարման լիազորություններով օժտված ներկայացուցչական մարմինն է: Խորհուրդն իր լիազորությունների շրջանակներում մասնակցում է հաստատության կառավարմանը, ուսումնական գործընթացին, հանդես գալիս նախաձեռնություններով և առաջարկություններով: Դպրոցի աշակերտական խորհուրդն ունի 8 անդամ: Նկատենք, սակայն, որ խորհուրդի գործունեությունը չի կարելի գնահատել արդյունավետ, քանի որ ակտիվ մասնակցություն ներդպրոցական կյանքի և դպրոցի կառավարմանն առկա չէ: Խորհուրդը լայնամասշտաբ նախաձեռնություններով ի հայտ չի գալիս, որոնք կարող են նպաստել առհասարակ բոլոր սովորողների ներգրավմանը, համատեղ աշխատանքների իրականացմանը: Մինևույն ժամանակ հազվադեպ է խորհրդակցական ձայնի իրավունքով մասնակցում մանկավարժական խորհրդի նիստերին որպեսզի բարձրացնի աշակերտական համայնքի ձայնը: Կարծում ենք, որ կարիք կա խորհրդի անդամների և բոլոր սովորողների շրջանում իրազեկվածության

մակարդակի բարձրացման, ինչը կնպաստի առավել ակտիվ և մասնակցային միջավայրի ապահովմանը:

Ծնողական համայնքի ներգրավվածությունը դպրոցի կառավարմանը, սեփական երեխայի ուսումնառության գործընթացին շատ կարևոր հանգամանք է թե՛ դպրոցի, թե՛ սովորողի, թե՛ ծնողի համար: Դպրոցի պարագայում այդ համագործակցությունը խոստանում է աջակցություն, ծնողների՝ դպրոցի միջոցառումներին, արտադպրոցական ուսուցմանը մասնակցության բարձրացում: Սովորողի ուսումնառությանը ծնողի ներգրավվածությունն ապահովում է հետևողականություն, առաջադիմություն, կարգապահության խթանում: Ծնողն էլ իր հերթին դպրոցի հետ համագործակցության շնորհիվ ձեռք է բերում ծնողավարական լրացուցիչ հմտություններ, առավել իրազեկ դառնում սեփական երեխայի ուսումնառության գործընթացից: Ստացվում է, որ կրթական գործընթացի նշված երեք մասնակիցներն էլ այս համագործակցությունից շահում են, ուստի յուրաքանչյուրն իր հերթին պետք է ընդառաջ գնա բարեվարք համագործակցային և փոխվստահության մթնոլորտ ստեղծելուն:

«Սպիտակի Վարդանանց թիվ 4 հիմնական դպրոց» ՊՈԱԿ-ը շատ է կարևորում ծնողական համայնք-դպրոց արդյունավետ համագործակցության շարունակականության ապահովումը: Հաստատությունում ծնողական խորհրդի աշխատանքները կազմակերպվում են ծնողական ժողովների միջոցով՝ համաձայն դպրոցի ուսումնադաստիարակչական տարեկան պլանի: Հրավիրվում են դասարանական և համադպրոցական ժողովներ, որոնց ընթացքն արձանագրվում է: Ծնողական խորհրդի աշխատանքը վերահսկում է հաստատության տնօրենի դաստիարակչական աշխատանքների գծով տեղակալը: Խորհուրդն ունի 9 անդամ:

ՈՒԺԵՂ ԿՈՂՄԵՐ	ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄԵՐ
● Մանկավարժական խորհրդի նիստերն զուգարվում են սահմանված կարգով՝ քննարկելով օրակարգային	● Մանկավարժական խորհրդի ոչ բոլոր անդամներն են նախաձեռնող, առկա է ձեռնպահ, երբեմն էլ անտարբեր

հիմնահարցեր և ընդունելով իր լիազորությունների շրջանակներին համապատասխան որոշումներ:

- Մանկավարժական խորհրդի բոլոր անդամները մասնակցում են խորհրդի նիստերին:
- Մեթոդական միավորման նիստերն իրականացվում են սահմանված կարգով և արձանագրվում են:
- Աշակերտական խորհուրդի որոշ անդամներն ունեն մեծ ոգևորություն, սակայն ռեսուրսների անբավարարության պատճառով շատ նախագծեր չեն իրականացվում
- Ծնողական համայնքի հիմնական մասը ներգրավված է ուսումնադաստիարակչական գործընթացում, կան ակտի, պատասխանատու, համագործակցող ծնողներ

վերաբերմունք:

- Մեթոդական միավորումների աշխատանքներին քիչ թվով ուսուցիչներ են ակտիվ մասնակցում:
- Ուսհաստատությունում չկա ուսուցչի որակավորման տարակարգ ունեցող ուսուցիչ:
- Աշակերտական խորհուրդը հիմնականում պասիվ է, ծավալային նախագծեր, միջոցառումներ չի անցկացնում
- Առկա են պասիվ, չհամագործակցող ծնողներ

5) Հաստատության շենքային պայմանների նպատակային գործածությունը, ուժեղ կողմերը և թերությունները

Հանրակրթական ուսումնական հաստատության հարմարավետ, անվտանգ, գեղեցիկ, բարեկարգ շենքային պայմանների առկայությունը կարևոր նախապայման է

լավ կրթական համակարգ ունենալու ճանապարհին: Սա միննույն ժամանակ պետության, հասարակության վերաբերմունքն է կրթության նկատմամբ: Կարծում ենք, որ հնարավոր բոլոր միջոցները պետք է կենտրոնացնել դպրոցաշինության, հին ու անհրապույր դասասենյակներին նոր շունչ հաղորդելու վրա: Սա ևս կարևորագույն խթան է՝ սովորողներին դեպի կրթություն շահագրգռելու, կրթության վարկը բարձրացնելու համար:

Որակյալ, հասանելի, աջակցող ուսումնական միջավայր ունենալն այսօր հարակարթական համակարգի գերխնդիրն է: Նմանօրինակ ուսումնական միջավայրի ապահովումը գրեթե անհնար է իրականացնել դպրոցում, որն ունի ենթակառուցվածքների, նյութատեխնիկական միջոցների, ուսումնաօժանդակ միջոցների, հարմարավետ աշակերտական գույքի կարիք: Անբարեկարգ ու կիսախարխուլ հատակը, պատերն ու բակը կրթությունը դարձնում են ոչ կարևոր նշանակության ոլորտ, ուստի դպրոցի բարեկարգման հիմնահարցը դրված է սույն զարգացման ծրագրի կարևոր նպատակների շարքում: Ենթակառուցվածքների տեսանկյունից առաջնային կարիք կարելի է համարել ռեսուրս սենյակի հիմնումը: Հրատապ ենք համարում ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների համար ուսումնական անվտանգ, ապահով, հարմար և հասանելի միջավայրի ապահովումը, ուստի այս ուղղությամբ նույնպես գործուն քայլեր են նախանշված զարգացման ծրագրում: Կարևոր ենք համարում նաև սպորտային դահլիճի, դասասենյակների, համակարգչային սենյակի, գրադարանի վերանորոգումը, գեղագիտական և տրամադրող տեսքի ապահովումը: Հատկապես զարնան և աշնան ամիսներին, երբ ֆիզիկական կուլտուրայի դասերը հաճախ են անցկացվում մարզահրապարակում, անբարեկարգ, խոտածածկ չունեցող տեսքը սովորողների համար տրամադրող չէ, ուստի այս մասով նույնպես բարելավումների կարիքն ակնհայտ է:

Այսպիսով, ապահովելով անվտանգ, հարմարավետ և տրամադրող ֆիզիկական պայմաններ՝ կարելի է խոսել նաև մի շարք այլ ուղղություններում գործունեության արդյունավետության բարձրացման հեռանկարների մասին:

Աղյուսակ 1. Դպրոցի ենթակառուցվածքները.

<i>Ենթակառուցվածք</i>	<i>Քանակ</i>	<i>Վիճակ</i>

Տնօրենի կաբինետ	1	լավ
Ուսուցչանոց	1	լավ
Դասասենյակներ	9	բավարար
Համակարգչային կաբինետ	1	բավարար
Ստարկայական կաբինետներ	3	բավարար
ՆՁՊ կաբինետ	1	լավ
Զինասենյակ	1	լավ
«ԱՐՄԱԹ» ինժեներական լաբորատորիա	1	զերազանց
Լաբորատորիա	1	բավարար
Գրադարան	1	բավարար
Ճաշարան	1	զերազանց
Խոհանոց	1	զերազանց
Բուժկետ	1	բավարար
Հաշվապահի սենյակ	1	բավարար
Արհեստանոց	1	բավարար
Մարզադահլիճ	1	բավարար
Հանդերձարան	2	բավարար
Մանհանգույց	4	բավարար
Պահակակետ	1	բավարար
Կաթսայատուն	1	բավարար
Մննդի պահեստ	1	բավարար

Ժամանակակից կրթական միտումներին համապատասխան, տեսանելի ու շոշափելի կրթական ծառայությունների մատուցման համար կարևորագույն բաղադրիչներից է նյութատեխնիկական բազան: Այս ռեսուրսն է ապահովում դասագործընթացի զննականությունը, ուսումնական նյութն առավել տեսանելի ու շոշափելի դարձնում սովորողների համար, ուստի դրա բացակայությունը կամ անբավարարությունն առաջացնում է լրջագույն ռիսկեր՝ որակյալ կրթական ծառայություններ տրամադրելու տեսանկյունից: Բազմաթիվ են նախադեպերը, երբ այս կամ այն զննական պարագան կամ դիդակտիկ նյութը սովորողների և ուսուցիչների նախաձեռնության ու ստեղծարարության շնորհիվ մուտք է գործում դասարան, այդուհանդերձ սա հիմնախնդիր է, որը պահանջում է համակարգային լուծում և վերաբերելի է բոլոր ուսումնական առարկաներին: Հատկապես տեխնիկական ռեսուրսների, ԲՏ&Մ առարկաների դասավանդման համար նախատեսված սարքերի ու նյութերի ոչ բավարար քանակը խաթարում է ուսումնական գործընթացը, ուստի նյութատեխնիկական բազային հարստացումն ու

թարմացումը դպրոցի համար օրախնդիր է, կարևոր ու հրատապ լուծում պահանջող հիմնահարց

ՈՒԺԵՂ ԿՈՂՄԵՐ	ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄԵՐ
● Լուսավոր, մաքուր, սանիտարահիգիենիկ պայմաններին համապատասխան դասասենյակներ ● Անհրաժեշտ բոլոր ենթակառուցվածքների համար հարմարեցված սենյակներ, տարածքներ ● Շենքի մուտքի մոտ թեքահարթակի առկայություն ● Հակահրդեհային միջոցների, տարհանման ելքերի առկայություն: ● Տարհանման պլան-սխեմաների առկայություն ● ԲՏՃՍ լաբորատորիայի, առարկայական սենյակների, այդ թվում՝ ԹԳՀԳ, ՆԶՊ առկայություն ● «Արմաթ» ինժեներական լաբորատորիայի առկայություն ● Ճաշարանի, սննդի պահեստի առկայություն ● Հոգեբանի սենյակի առկայություն: ● Արհեստանոցի, մարզադահլիճի, այլ կարևոր ենթակառուցվածքների առկայություն ● «Արմաթ» ինժեներական լաբորատորիան հագեցած է նոր գույքով, տեխնիկական նորագույն միջոցներով ● Դպրոցի ճաշարանը հագեցած է անհրաժեշտ տեխնիկայով, սպասքով Տարրական դպրոցի աշակերտները ստանում են առողջ և որակյալ սնունդ ● Դպրոցի գրադարանը հարուստ է գեղարվեստական գրականությամբ, մեթոդական ձեռնարկներով, ուսումնաօժանդակ նյութերով	● Շենքը ոչ տիպային է, հարմարեցված ● Դասասենյակները, սանհանգույցները, միջանցքներ, սպորտդահլիճը, հանդիսությունների սրահը, ԲՏՃՍ լաբորատորիաներն ունեն վերանորոգման կարիք ● Հաստատության դռները, պատուհանները հնամաշ են, կարիք ունեն փոխարինվելու ● Հաստատության ջեռուցման համակարգն իրեն չի արդարացնում, ունի փոխարինման կարիք ● Դպրոցի տարածքում չկա ջրահեռացման համակարգ ● Դպրոցում առկա չէ ապաստարան ● Առարկայական դասասենյակների համալրման կարիք է առկա ● Դպրոցի բակն ունի բարեկարգման ու կանաչապատման կարիք ● Դպրոցին հարակից մարզահրապարակն անմխիթար վիճակում է, ունի կանաչապատման, բարեկարգման կարիք ● Դպրոցը չունի ռեսուրս սենյակ: ● Դպրոցի ԲՏՃՍ լաբորատորիան ունի սարքերի և նյութերի թարմացման, ձեռքբերման կարիք ● Դպրոցն ունի դասասենյակների գույքը թարմացնելու կարիք: ● Գրատախտակները հնամաշ են, կարիք կա թարմացման ● Հանդիսությունների սրահն ունի աթոռների ձեռքբերման անհրաժեշտություն ● Գրադարանի համար անհրաժեշտ է ձեռք բերել գրապահարաններ

- Դասասենյակներում, դպրոցի միջանցքներում փակցված են ճանաչողական պատի թերթեր, ցուցապաստառներ՝ պատրաստված սովորողների կողմից
- Տարրական դասարանների դասասենյակները համալրված են ուսումնասօժանդակ նյութերով, առկա են դիդակտիկ և գննական պարագաներ
- Դպրոցն ունի համակարգչային կարինետ, ինտերնետ կապ, նախարարության կողմից տրամադրված պլանշետներ, պրոեկցիոն սարք, մեծադիր էկրան
- Համակարգչային սենյակն ունի համապատասխան գույքի ձեռքբերման կարիք
- Մարզադահլիճում կարիք կա մարզագույքի թարմացման ու ձեռքբերման
- Կարիք կա ԿԱՊԿՈՒ սովորողների հետ մասնագիտական աշխատանք իրականացնելու համար անհրաժեշտ պարագաների ձեռքբերման

ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄԸ⁷

ՆՊԱՏԱԿ 1. Կրթության որակի բարձրացում

⁷ Սահմանված են նպատակներ, խնդիրներ, դրանց իրականացումն ապահովվող գործողություններ, ժամկետներ, անհրաժեշտ միջոցները, ռիսկեր, ռիսկերի կանխման գործողություններ:

Խնդիր	Գործողություն	Ժամկետներ	Անհրաժեշտ միջոցներ	Ռիսկեր
Սովորողների առաջադիմության խթանում, մասնակցային միջավայրի ապահովում	Անցկացնել ակտիվ ու շարժուն դասեր՝ ուսուցման համագործակցային, ինտերակտիվ, պրոբլեմային և մի շարք այլ մեթոդների կիրառությամբ՝ ապահովելով սովորողների համաչափ մասնակցելիություն դասերին	2024-2029թթ. շարունակաբար	օրվա դասի պլանավորում մարզագույք դիդակտիկ պարագաներ լաբորատոր սարքեր, նյութեր SՀS գործիքներ մարդկային ռեսուրս	Պահպանողական հայացքներով, ոչ կարողունակ, կրթական նորարարությունները մերժող, չկիրառող ուսուցիչներ, սովորելու մետիվացիայի ոչ բավարար մակարդակ ունեցող սովորողներ
Ուսուցման ժամանակակից մեթոդների, SՀS-ների կիրառությամբ դասերի վարում	Ցուցադրել տեսադասեր, սահիկաշարեր, գիտափորձեր, կիրառել առցանց առաջադրանքներ, դիտել առցանց լաբորատոր աշխատանքներ, ուսումնաօժանդակ նյութեր հավաքել տեղեկատվական հարթակներից	2024-2029թթ. շարունակաբար	օրվա դասի պլանավորում մարզագույք դիդակտիկ պարագաներ լաբորատոր սարքեր, նյութեր SՀS գործիքներ մարդկային ռեսուրս	Ուսուցման ժամանակակից մեթոդների, SՀS-ների կիրառությամբ դասեր վարելու հմտություններ չունեցող ուսուցիչներ
Գնահատման տարբեր ձևերի և գործիքների կիրառում	Կատարել հիմնավորված, օբյեկտիվ, անաչառ միավորային գնահատում, օգտագործել ձևավորող գնահատման գործիքներ	2024-2029թթ. շարունակաբար	գնահատման սանդղակներ, ռուբրիկներ, բանավոր հարցարաններ, գրավոր, թեստային աշխատանքներ առցանց առաջադրանքներ մարդկային ռեսուրս	Գնահատման տարբեր ձևերի և գործիքների կիրառման դժվարություններ ունեցող, ինքնակրթությամբ, ինքնագարգացմամբ, փորձի փոխանակմամբ չզբաղվող ուսուցիչներ
ՀՊԶ-ների վրա հիմնված ուսումնական գործընթացի կազմակերպում	Դասը պլանավորել և վարել՝ հիմք ընդունելով պետական և առարկայական նոր չափորոշիչները	2024-2029թթ. շարունակաբար	օրվա դասի պլանավորում մարզագույք դիդակտիկ պարագաներ լաբորատոր սարքեր, նյութեր SՀS գործիքներ, մարդկային ռեսուրս	ՀՊԶ-ների վրա հիմնված ուսումնական գործընթաց պլանավորելու և վարելու դժվարություններ ունեցող ուսուցիչներ
Ցուցադրական, ինտեգրված դասերի վարում	Տարբեր առարկաներից վարել ինտեգրված, միջառարկայական կապերի ապահովմամբ դասեր	2024-2029թթ. շարունակաբար	օրվա դասի պլանավորում մարզագույք դիդակտիկ պարագաներ, լաբորատոր սարքեր, նյութեր SՀS գործիքներ, մարդկային ռեսուրս	Գործընկերների հետ համագործակցության պակաս, դասն ակտիվ և համագործակցային վարելու հմտությունների բացակայություն
Նախագծային աշխատանքների	Պլանավորել և անցկացնել նախախձային	2024-2029թթ. շարունակաբար	ուսումնական նախագծերի ծրագիր	Ուսուցման նախագծային մեթոդի,

անցկացում, խմբակների, երկարորյան ուսուցման կազմակերպում	աշխատանքներ, սովորողների հետաքրքրությունների հիման վրա կազմել խմբակներ, ըստ կարիքի կազմակերպել երկարորյա ուսուցում		գրադարանային ֆոնդ տես գործիքներ, հարթակներ, հավելվածներ սոց հարցման հարցաթերթիկներ, հարցարաններ այցեր, էքսկուրսիաներ, հարցազրույցներ մարդկային ռեսուրս	դրա կիրառման վերաբերյալ գիտելիքների պակաս, խմբակներին սովորողների մասնակցության ցածր մակարդակ, երկարորյա ուսուցման ոչ արդյունավետ կազմակերպում
Սովորողների սոցիալական հմտությունների զարգացում, դաստիարակչական նպատակային աշխատանքների իրականացում	Սովորողներին ներառել տարատեսակ նախաձեռնություններում, միջոցառումներում՝ զարգացնելով նրանց սոցիալական և կազմակերպչական հմտությունները: Անցկացնել սոցիալական ուղղվածքային ուսումնական նախագծեր	2024-2029թթ. շարունակաբար	ուսուցողական տեսաֆիլմեր, քննարկումներ, կլոր սեղաններ, հոգեբանական թեստեր, մանկավարժական անհատակողմնորոշիչ գործիքներ մարդկային ռեսուրս	Պասիվ, անտարբեր, սոցիալական ցածր պատասխանատվություն ունեցող սովորողներ, անտարբեր ուսուցիչներ, ծնողավարական ցածր հմտություններով ծնողներ, ծնող-դպրոց ոչ արդյունավետ կապ
Ուսումնական այլընտրանքային նյութերով և միջոցներով սովորողներին ապահովում	Սովորողներին դասագրքային նյութից բացի տրամադրել առցանց և թղթային ուսումնական նյութեր, առաջադրանքներ	Ուսուցիչներ 2024-2029թթ. շարունակաբար	գրադարանային ֆոնդ առցանց տեղեկատվական հարթակներ առցանց գրադարաններ, կայքէջեր, սոց. հարթակներ	Ուսուցիչների շրջանում գրքային նյութից կախվածություն, սովորողների հետազոտական հմտությունների, ինքնուրույնության ցածր մակարդակ
ԿԱՊԿՈՒ սովորողների համար ուսումնական հարմարավետ պայմանների ապահովում	ԿԱՊԿՈՒ սովորողների ուսուցումը կազմակերպել բազմամասնագիտական թիմի կողմից կազմված ԱՈՒՊ-ի հիման վրա՝ հաշվի առնելով սովորողների կրթական կարիքները	2024-2029թթ. շարունակաբար	ռեսուրս սենյակ, ՏՄԱԿ-ի հետ համագործակցություն, մանկավարժական հատուկ մեթոդներ, միջոցներ, աուպ մարդկային ռեսուրս	ԿԱՊԿՈՒ սովորողների հետ մանկավարժական աշխատանքի թուրլրմբում, ԱՈՒՊ-ի կազմման դժվարություններ, բազմամասնագիտական թիմի հետ թույլ և ոչ նպատակային համագործակցություն
Օլիմպիադաների և սովորողների մասնակցության խթանում	Խրախուսել սովորողներին, հնարավորություն տալ առավել մեծ թվով սովորողների մասնակցելու առարկայական օլիմպիադաների դպրոցական փուլին	2024-2029թթ. շարունակաբար	հարցաթերթեր, թեստային առաջադրանքներ, հավելյալ պարապմունքներ մարդկային ռեսուրս	Օլիմպիադաների նկատմամբ ցածր մակարդակի հետաքրքրվածություն, անարդարության սկզբունքի դրսևորումներ, սովորողների մոտիվացիայի պակաս
Արտադպրոցական միջոցառումների, ոչ ֆորմալ դասերի, հանդեսների, մրցույթների,	Սովորողների համար հաճախակի կազմակերպել ճանաչողական այցեր, էքսկուրսիաներ, նախաձեռնել ուսումնական, մշակութային և	2024-2029թթ. շարունակաբար	այցեր, էքսկուրսիաներ, մրցույթների և վիկտորինաների ծրագրեր, հանդեսների սցենարներ մարդկային ռեսուրս	Պասիվ ծնողական և աշակերտական խորհուրդներ, նախաձեռնության պակաս բոլոր շահառու խմբերի կողմից

վիկտորինաների անցկացում	սպորտային միջոցառումներ			

ՌԻՍԿԵՐԻ ԿԱՆԽՄԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ.

- Ուսուցիչների մասնագիտական և մեթոդական որակների բարձրացում, համագործակցային մշակույթի խթանում
- Դասալսումների անցկացում, օբյեկտիվ արձանագրությունների կազմում, քննարկում, սխալների շտկում, վերանայում, անդրադարձ
- ՏՀՏ գործիքների, ուսուցման ժամանակակից մեթոդների վերաբերյալ վերապատրաստումներ, քննարկումներ, փորձարարական դասալսումներ, մեթոդների փորձարկումներ, փորձի փոխանակում, փոխօգնություն
- Նախագծային աշխատանքների ծրագրի կազմման, ընթացքի պլանավորման վերաբերյալ մեթոդական զեկուցումների պատրաստում, քննարկում
- Սովորողների նախասիրությունները հաշվի առնելով՝ խմբակների կազմակերպում
- Երկարօրյա ուսուցման վերաբերյալ իրազեկողական աշխատանքների իրականացում սովորողների և նրանց ծնողների շրջանում, ընստ կարիքնի սովորողների ներգրավում
- ԿԱՊԿՈՒ սովորողների համար ուսումնական հարմարավետ պայմանների ապահովում, ռեսուրս սենյակի հիմնում, ՏՄԱԿ-ի հետ համատեսղ ծրագրերի թվի ավելացում, փորձի փոխանակում
- Օլիմպիադաների նկատմամբ սովորողների հետաքրքրվածության մեծացում, մրցակցային մթնոլորտի ապահովում, լավ արդյունքներով սովորողներին խրախուսում
- Աշ. խորհրդի, ծնողխորհրդի դերի ու մասնակցության բարձրացում, առաջարկությունների դիտարկում, հետաքրքիր ու ճանաչողական այցերի կազմակերպում
- Արտադպրոցական և ներդպրոցական վիկտորինաների, մրցույթների կազմակերպում

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՉԱՓՄԱՆ ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐ

<i>Գնահատման ենթակա գործողություն, միջոցառում, ոլորտ</i>	<i>Գնահատման չափանիշ Բավարար արդյունք</i>	<i>Գնահատման չափանիշ Լավ արդյունք</i>	<i>Գնահատման չափանիշ Գերազանց արդյունք</i>
Սովորողների առաջադիմության խթանում, մասնակցային միջավայրի ապահովում	Սովորողների փոքր մասն ունի ուսումնական բարձր մոտիվացիա, առաջադիմողները կազմում են սովորողների 20%-ը, դասին մասնակցելիությունը անհամաչափ է:	Սովորողների հիմնական մասն ունի ուսումնական բարձր մոտիվացիա, առաջադիմողները կազմում են սովորողների 50%-ից ավելի, դասին մասնակցելիությունը բարձր է:	Բոլոր սովորողներն ունեն ուսումնական բարձր մոտիվացիա, առաջադիմողները շատ են, դասին բոլորը մասնակցում են համաչափ:
Ուսուցման ժամանակակից մեթոդների, S2S-ների կիրառությամբ դասերի վարում	Ուսուցիչների 20%-ից ավելին մասնակցել է S2S հմտությունների զարգացմանն ուղղված վերապատրաստումների, դասին լիարժեք կիրառում է S2S գործիքներ, օգտվում կրթական առցանց հարթակներից:	Ուսուցիչների 50%-ից ավելին մասնակցել է S2S հմտությունների զարգացմանն ուղղված վերապատրաստումների, դասին լիարժեք կիրառում է S2S գործիքներ, օգտվում կրթական առցանց հարթակներից:	Բոլոր ուսուցիչները մասնակցել են S2S հմտությունների զարգացմանն ուղղված վերապատրաստումների, դասին լիարժեք կիրառում են S2S գործիքներ, օգտվում են կրթական առցանց հարթակներից:
Գնահատման տարբեր ձևերի և գործիքների կիրառում	Ուսուցիչների 20%-ից ավելին մասնակցել է գնահատման ժամանակակից ձևերի կիրառման հմտությունների զարգացմանն ուղղված վերապատրաստումների, դասին լիարժեք կիրառում է միավորային, ձևավորող, հայտորոշիչ գնահատման ձևեր ու գործիքներ:	Ուսուցիչների 50%-ից ավելին մասնակցել է գնահատման ժամանակակից ձևերի կիրառման հմտությունների զարգացմանն ուղղված վերապատրաստումների, դասին լիարժեք կիրառում է միավորային, ձևավորող, հայտորոշիչ գնահատման ձևեր ու գործիքներ:	Բոլոր ուսուցիչները մասնակցել են գնահատման ժամանակակից ձևերի կիրառման հմտությունների զարգացմանն ուղղված վերապատրաստումների, դասին լիարժեք կիրառում են միավորային, ձևավորող, հայտորոշիչ գնահատման ձևեր ու գործիքներ:
ՀՊԶ-ների վրա հիմնված ուսումնական գործընթացի կազմակերպում	Ուսուցիչների 20%-ից ավելին մասնակցել է ՀՊԶ վերապատրաստումներին, չունեն դժվարություններ՝ չափորոշահեն ուսումնական գործընթաց պլանավորելու և վարելու հարցերում:	Ուսուցիչների 50%-ից ավելին մասնակցել է ՀՊԶ վերապատրաստումներին, չունեն դժվարություններ՝ չափորոշահեն ուսումնական գործընթաց պլանավորելու և վարելու հարցերում:	Բոլոր ուսուցիչները մասնակցել են ՀՊԶ վերապատրաստումներին, որևէ ուսուցիչ չունի դժվարություններ՝ չափորոշահեն ուսումնական գործընթաց պլանավորելու և վարելու հարցերում:
Ցուցադրական, ինտեգրված դասերի վարում	Մանկավարժները հիմնականում դասը վարում են ուսուցման ավանդական	Ուսուցիչների հիմնական մասը վարում են կարողունակությունների	Բոլոր ուսուցիչները վարում են կարողունակությունների ձևավորմանն ուղղված դասեր,

	մեթոդներով, ժամանակակից մեթոդների կիրառումը հիմնականում իմիտացիոն բնույթի է՝ պայամանավորված դասալսողի առկայությամբ:	ձևավորմանն ուղղված դասեր, միջառարկայական կապերի ապահովմամբ դասեր:	այդ թվում՝ գործընկերների հետ համագործակցելով անց են կացնում ինտեգրված դասեր:
Նախագծային աշխատանքների անցկացում, խմբակների, երկարօրյա ուսուցման կազմակերպում	Դպրոցում թեև գործում են խմբակներ, անց է կացվում երկարօրյա ուսուցում և իրականացվում են ուսումնական նախագծեր, սակայն ուսուցիչները լիարժեքորեն չեն տիրապետում իրենց գործառույթներին, նշված մանկավարժական գործունեության ձևերի մեթոդաբանությանը, ուստի տեսանելի արդյունք նկատելի չէ և առավել քան կատարողական է ապահովվում:	Ուսումնական նախագծերի և խմբակների թվաքանակը սահմանափակ է, երկարօրյա ուսուցմանը մասնակից սովորողների թիվը՝ քիչ:	Անց են կացվում ուսումնական նախագծեր, գործում են խմբակներ, կազմակերպվում է երկարօրյա ուսուցում: Տեսանելի են դրական արդյունքներ:
Սովորողների սոցիալական հմտությունների զարգացում, դաստիարակչական նպատակային աշխատանքների իրականացում	Սովորողների հետ չեն տարվում համապարփակ դաստիարակչական աշխատանքներ, դասղեկները մասամբ ակտիվ են:	Իրականացնում են լայնածավալ դաստիարակչական աշխատանքներ, դասղեկներն ակտիվ են:	Դաստիարակչական աշխատանքները լիարժեք իրականացվում են, դասղեկներն ակտիվ են, հետևողական:
Ուսումնական այլընտրանքային նյութերով և միջոցներով սովորողներին ապահովում	Կրթական նորարարությունները դպրոցում ցածր մակարդակի վրա են, ուսուցիչները հիմնականում պասիվ են, չեն կիրառում այլընտրանքային ուսումնական նյութեր, միջոցներ:	Ուսուցիչների հիմնական մասը կիրառում է կրթական նորարարություններ, այլընտրանքային ուսումնական նյութեր, միջոցներ:	Բոլոր ուսուցիչները ակտիվորեն կիրառում են կրթական նորարարություններ, այլընտրանքային ուսումնական նյութեր, միջոցներ:
ԿԱՊԿՈՒ սովորողների համար ուսումնական հարմարավետ պայմանների ապահովում	Ներառական միջավայր ապահովված չէ, ուսուցիչների միայն 20%-ն ունի համապատասխան մասնագիտական գիտելիքներ և հմտություններ	Ներառական միջավայրը մասամբ է ապահովված, ուսուցիչների մի մասն ունի համապատասխան մասնագիտական գիտելիքներ և հմտություններ:	Ներառական միջավայրը լիարժեք ապահովված է, առկա են թեքահարթակներ, ռեսուրս սենյակ, ուսուցիչներն ունեն համապատասխան մասնագիտական գիտելիքներ և հմտություններ:
Օլիմպիադաներին սովորողների մասնակցության խթանում	Օլիմպիադաների նկատմամբ համընդհանուր հետաքրքրություն առկա չէ:	Որոշ սովորողներ ոգևորված մասնակցում են օլիմպիադաներին՝ համագործակցելով ուսուցիչների հետ:	Սովորողների հիմնական մասը հետաքրքրված է օլիմպիադաներին՝ մասնակցելու առումով, ակտիվ համագործակցում է

			ուսուցիչների հետ:
Արտադարձական միջոցառումների, ոչ ֆորմալ դասերի, հանդեսների, մրցույթների, վիկտորինաների անցկացում	Հազվադեպ են անցկացվում ներդարձական, միջդարձական, արտադարձական միջոցառումներ:	Որոշ ուսուցիչներ մշտապես անց են կացնում ներդարձական, միջդարձական, արտադարձական միջոցառումներ:	Բոլոր ուսուցիչները անց են կացնում ներդարձական, միջդարձական, արտադարձական միջոցառումներ:

ՆՊԱՏԱԿ 2. Մասնավարձական աշխատողների մասնագիտական զարգացմանն ուղղված գործողությունների իրականացում

Խնդիր	Գործողություն	Ժամկետներ	Անհրաժեշտ միջոցներ	Ռիսկեր
Կամավոր ատեստավորմանը մասնակցելուն ուսուցիչներին ուղղորդում	Հանդիպում-քննարկումներ անցկացնել՝ ուղղորդելով ուսուցիչներին դեպի կամավոր ատեստավորմանը մասնակցելուն, աջակցել ուսումնական ձեռնարկներով, օժանդակ նյութերով, սպահովել առողջ մրցակցային միջավայր	2024-2029թթ. շարունակաբար	սեմինար-քննարկումներ խորհրդատվություն մեթոդական նյութեր, մասնագիտական գրականություն մարդկային ռեսուրս	Անտարբեր, ոչ կարողունակ, մասնագիտական ցածր գիտելիքներով ուսուցիչների առկայություն
Խորհրդատվական աջակցություն ուսուցիչներին՝ ուսուցչի որակավորման տարակարգին դիմելու հարցում	Խորհրդատվություն տրամադրել ուսուցիչներին ուսուցչի որակավորման տարակարգի փաթեթների կազմման վերաբերյալ, աջակցել մեթոդական նյութերով, անհրաժեշտ միջոցներով՝ մասնակցային, ՏՀՏ միջոցներով, գնահատման տարատեսակներով դասեր վարելու համար	2024-2029թթ. շարունակաբար	օրվա դասի պլանավորումներ դասալսման արձանագրություններ ՏՀՏ դասեր գնահատման ռուբրիկներ հարցախույզեր մեթոդական աջակցություն մարդկային ռեսուրս	Նորարար, նախաձեռնող, ստեղծագործ ուսուցիչների պակաս, անտարբեր, ոչ կարողունակ, մասնագիտական ցածր գիտելիքներով ուսուցիչների առկայություն
Ուսուցիչների մասնագիտական և մեթոդական որակների	Մկանակ, ոչ կարողունակ ուսուցիչների հետ տանել մեթոդական և	2024-2029թթ. շարունակաբար	համատեղ միջոցառումներ, նախագծեր, ծրագրեր, փոխօգնություն,	Նորարարություններից խուսափող, վատատես, սպահալանողական ուսուցիչների

բարձրացում	մասնագիտական որակների բարձրացմանն ուղղված աջակցման աշխատանքներ, մ/մ-ի շրջանակներում կազմակերպել քննարկումներ, դասերի վերլուծություններ, մեթոդների, S2S գործիքների վերաբերյալ սեմինարներ		օրվա դասի պլանավորումներ, դասալսման արձանագրություններ, S2S դասեր, գնահատման ռուբրիկներ, ՀՊԶ-ների վերաբերյալ քննարկումներ, մեթոդական աջակցություն, մարդկային ռեսուրս	առկայություն
Մանկավարժական աշխատողների ինքնակրթության ինքնագարգացման և փոխգործակցության համար պայմանների ապահովում	Մանկավարժական աշխատողների համար ապահովել ինքնագարգացման և ինքնակրթության համար անհրաժեշտ մեթոդական նյութեր, S2S միջոցներ, ստեղծել նպատակային փոխգործակցության միջավայր	2024-2029թթ. շարունակաբար	համատեղ միջոցառումներ, նախագծեր, ծրագրեր, փոխօգնություն, օրվա դասի պլանավորումներ, դասալսման արձանագրություններ, S2S դասեր, գնահատման ռուբրիկներ, ՀՊԶ-ների վերաբերյալ քննարկումներ, մեթոդական աջակցություն, մարդկային ռեսուրս	Նորարարություններից խուսափող, վատատես, պահպանողական, համագործակցությանը ոչ պատրաստ ուսուցիչների առկայություն
Կարողունակ ուսուցիչներին խրախուսելու, արժևորելու մեխանիզմների մշակում	Պարբերաբար խրախուսել ստեղծարար, նախաձեռնող և մոտիվացված ուսուցիչներին, տալ պատվոգրեր, խրախուսագրեր, հաստատության մանկավարժական համակարգի հետ մշակել և սահմանել «Լավ ուսուցիչ» անվանակարգի համար անհրաժեշտ ներդրոցական չափանիշներ	2024-2029թթ. շարունակաբար	խրախուսագրեր, պատվոգրեր, օրինակելի փորձի հանրայնացում, դրամական պարգևներ	Ոչ առողջ աշխատանքային մթնոլորտ, խտրականության դրսևորումներ, աշխատանքային բնույթի կոնֆլիկտային իրավիճակներ

ՌԻՍԿԵՐԻ ԿԱՆԽՄԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ.

- Ուսուցիչների շրջանում իրազեկողական, խորհրդատվական աշխատանքների իրականացում, նորարարությունը, մասնագիտական աճն ու ինքնազարգացումը արժևորում, գնահատում
- Առողջ մրցակցային միջավայրի, փոխօգնության, փոխվստահության մթնոլորտի ապահովում
- Ուսուցիչների համար ինքնազարգանալու, ինքնակրթվելու, օրինակելի փորձով կիսվելու համար հարմարավետ աշխատանքային միջավայրի ստեղծում
- Դասալսուսման օբյեկտիվ իրականացում, արդյունքների քննարկու, թերությունների շտկում
- Սկսնակ ուսուցիչներին մեթոդական և մասնագիտական հմտությունների զարգացման հարցում օժանդակության ցուցաբերում
- Մասնակցային և արժեքային միջավայրի ապահովում, բարոյահոգեբանական կայուն մթնոլորտի ստեղծում

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՉԱՓՄԱՆ ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐ

<i>Գնահատման ենթակա գործողություն, միջոցառում, ոլորտ</i>	<i>Գնահատման չափանիշ Բավարար արդյունք</i>	<i>Գնահատման չափանիշ Լավ արդյունք</i>	<i>Գնահատման չափանիշ Գերազանց արդյունք</i>
Կամավոր ատեստավորմանը մասնակցելուն ուսուցիչներին ուղղորդում	Դպրոցը ուսուցիչներին հազվադեպ է տրամադրում կամավոր ատեստավորմանը մասնակցելուն ուղղված աջակցություն:	Դպրոցը ուսուցիչներին հաճախ է տրամադրում կամավոր ատեստավորմանը մասնակցելուն ուղղված աջակցություն:	Դպրոցը ուսուցիչներին մշտապես տրամադրում է կամավոր ատեստավորմանը մասնակցելուն ուղղված աջակցություն:
Խորհրդատվական աջակցություն ուսուցիչներին՝ ուսուցչի որակավորման տարակարգին դիմելու հարցում	Դպրոցը ուսուցիչներին հազվադեպ է տրամադրում խորհրդատվական աջակցություն՝ ուսուցչի որակավորման տարակարգին դիմելու հարցում:	Դպրոցը ուսուցիչներին հաճախ է տրամադրում խորհրդատվական աջակցություն՝ ուսուցչի որակավորման տարակարգին դիմելու հարցում:	Դպրոցը ուսուցիչներին մշտապես տրամադրում է խորհրդատվական աջակցություն՝ ուսուցչի որակավորման տարակարգին դիմելու հարցում:
Ուսուցիչների մասնագիտական և մեթոդական որակների	Դպրոցում ստեղծված են բավարար պայմաններ՝	Դպրոցում ստեղծված են լավ պայմաններ՝ ուղղված	Դպրոցում ստեղծված են գերազանց պայմաններ՝

բարձրացում	ուղղված ուսուցիչների մասնագիտական և մեթոդական որակների բարձրացմանը:	ուսուցիչների մասնագիտական և մեթոդական որակների բարձրացմանը:	ուղղված ուսուցիչների մասնագիտական և մեթոդական որակների բարձրացմանը:
Մանկավարժական աշխատողների ինքնակրթության ինքնագարգացման և փոխգործակցության համար պայմանների ապահովում	Դպրոցում ստեղծված են բավարար պայմաններ՝ մանկավարժական աշխատողների ինքնակրթության ինքնագարգացման և փոխգործակցության համար:	Դպրոցում ստեղծված են լավ պայմաններ՝ մանկավարժական աշխատողների ինքնակրթության ինքնագարգացման և փոխգործակցության համար:	պրոցում ստեղծված են գերազանց պայմաններ՝ մանկավարժական աշխատողների ինքնակրթության ինքնագարգացման և փոխգործակցության համար:
Կարողունակ ուսուցիչներին խրախուսելու, արժևորելու մեխանիզմների մշակում	Հիմնականում որևէ խրախուսանքի, արժևորման գործողություններ չեն իրականացվում: Քանակական և որակական լավ արդյունքներ ունեցող ուսուցիչների հաջողությունները հազվադեպ են հանրայնացվում:	Երբեմն իրականացվում են աշխատակազմին խրախուսելու, արժևորելու միջոցառումներ: Քանակական և որակական լավ արդյունքներ ունեցող ուսուցիչների հաջողությունները հաճախ հանրայնացվում են:	Մշտապես իրականացվում են աշխատակազմին խրախուսելու, արժևորելու միջոցառումներ: Քանակական և որակական լավ արդյունքներ ունեցող ուսուցիչների հաջողությունները, առանց բացառության, հանրայնացվում են:

ՆՊԱՏԱԿ 3. Համայնքի, կրթության կառավարման մարմինների, շահառու կազմակերպությունների հետ հաստատության համագործակցության խթանում

Խնդիր	Գործողություն	Ժամկետներ	Անհրաժեշտ միջոցներ	Ռիսկեր
Օրենքի սահմաններում ՏԻՄ-ի հետ համագործակցության շարունակականության ապահովում, համայնքի հետ փոխգործակցության խորացում	Կատարել օրենքով սահմանված պարտականությունները ՏԻՄ-ի հետ համագործակցության շրջանակներում, հաճախակի քննարկել դպրոցի կարիքները: Հանդես գալ համայնքային նշանակության միջոցառումներով, նախաձեռնություններով, հանդիպումներ նախաձեռնել համայնքի նշանավոր մարդկանց հետ	2024-2029թթ. շարունակաբար	հաշվետվություններ, հանդիպումներ, կլոր սեղաններ, սպորտային, մշակութային, սոցիալական բնույթի միջոցառումներ, այցելություններ մարդկային ռեսուրս	Անտարբեր համայնքի ներկայացուցիչներ, պասիվ մանկավարժական և աշակերտական համակազմ
Կառավարման խորհրդի աշխատանքների արդյունավետության խթանում	Բարձրացնել դպրոցի վերաբեյալ խորհրդի բոլոր անդամների իրազեկվածության	2024-2029թթ. շարունակաբար	հանդիպումներ, ներդպրոցական միջոցառումներին համատեղ	Ժամանակավրեպ գործողություններ, հետադարձ կապի բացակայություն,

	մակարդակը, հաճախակի անցկացնել հանդիպումներ՝ կարևոր առանցքային հիմնախնդիրները քննարկելու, կարծիքներ փոխանակելու, լուծումներ առաջադրելու նպատակով		մասնակցություն, հաշվետվություններ, մշտադիտարկումներ, քննարկումներ	երկուստեք անտարբերություն
Հաշվետու և բաց համագործակցության շարունակականության ապահովում կրթության կառավարման մարմինների հետ	Նախարարության և պետական կառավարման լիազոր մարմնի հետ վարել նպատակային, անաչառ, հաշվետու քաղաքականություն, ապահովել հետադարձ կապ, հետևողականորեն արձագանքել հանձնարարականներին	2024-2029թթ. շարունակաբար	արձանագրություններ, անցանց նամակագրություն, փաստաթղթեր, կատարողականների հաշվետվություններ, փաստական տվյալներ	Աշխատանքային պարտավորությունների չկատարում, թերակատարում, միանձնյա կառավարմանը հակված տնօրենություն, ոչ թափանցիկ կառավարում, արագ արձագանքման բացակայություն
Շահառու կազմակերպությունների հետ արդյունավետ աշխատանք, դրանց թվի մեծացում, համագործակցության հաստատում այլ դպրոցների հետ	Շահագրգռել մանկավարժական աշխատողներին շահառու կազմակերպությունների հետ հաճախորդական ծրագրերի իրականացման առումով, ներգրավել նոր շահառու կազմակերպությունների	2024-2029թթ. շարունակաբար	համատեղ միջոցառումներ, նախագծեր, ծրագրեր, փոխօգնություն մարդկային ռեսուրս	Կազմակերպչական դժվարություններ, պասիվ մանկավարժական համակազմ, համագործակցության դժվարություններ

ՌԻՍԿԵՐԻ ԿԱՆԽՄԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ.

- ՏԻՄ ներկայացուցիչներին համայնքային նշանակության միջոցառումների կազմակերպման գործընթացներում ներգրավում
- Համայնքի նշանավոր, ակտիվ, սրտացավ ներկայացուցիչների հետ հանդիպումների, վարպետության դասերի, համայնքային նշանակության միջոցառումների անցկացում
- Սոցիալական նշանակության ծրագրերի, համայնքային նշանակության ուսումնական նախագծերի իրականացում

- Շահառու կազմակերպությունների հետ հանդիպումների, միջոցառումների իրականացում, մանկավարժական և աշակերտական համակազմերի համագործակցության խորացում տարբեր շահառու կազմակերպությունների, այդ թվում՝ գերծրնկեր դպրոցների հետ
- Կառավարման մարմնի անդամների շրջանում իրազեկվածության բարձրացում, ոչ կարողունակ, անպատասխանատու անդամների փոխարինում
- Քննարկումների, կլոր սեղանների, թեմատիկ զրույցների իրականացում կառավարման խորհրդի անդամների շրջանում

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՉԱՓՄԱՆ ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐ

<i>Գնահատման ենթակա գործողություն, միջոցառում, ոլորտ</i>	<i>Գնահատման չափանիշ Բավարար արդյունք</i>	<i>Գնահատման չափանիշ Լավ արդյունք</i>	<i>Գնահատման չափանիշ Գերազանց արդյունք</i>
Օրենքի սահմաններում ՏԻՄ-ի հետ համագործակցության շարունակականության ապահովում, համայնքի հետ փոխգործակցության խորացում	ՏԻՄ-դպրոց-համայնք համագործակցությունը բավականի թույլ է, հազվադեպ են անցկացվում համայնքային նշանակության միջոցառումներ:	ՏԻՄ-դպրոց-համայնք համագործակցությունը բավականի ակտիվ է, սակայն համայնքային նշանակության միջոցառումների թիվը նկատելիորեն քիչ է:	ՏԻՄ-դպրոց-համայնք համագործակցությունը բավականի ակտիվ է, մշտապես անցկացվում են համայնքային նշանակության միջոցառումներ:
Կառավարման խորհրդի աշխատանքների արդյունավետության խթանում	Կառավարման խորհուրդը թեև սահմանված կարգով իրականացնում է նիստեր, սակայն վերջինիս ազդեցությունը դպրոցի կառավարման և ուսումնադաստիարակչական գործընթացի արդյունավետության բարձրացման վրա նկատելիորեն թույլ է:	Կառավարման խորհուրդի աշխատանքի արդյունավետությունը մասամբ է կարելի անվանել արդյունավետ, կան պասիվ, ձեռնպահ անդամներ:	Կառավարման խորհուրդի աշխատանքի արդյունավետությունը դրական է ազդում դպրոցի կառավարման և ուսումնադաստիարակչական գործընթացի արդյունավետության բարձրացման վրա:
Հաշվետու և բաց համագործակցության շարունակականության ապահովում կրթության կառավարման մարմինների հետ	Նախարարության և պետական կառավարման լիազոր մարմնի հետ դպրոցի համագործակցությունն մասամբ է արդյունավետ, դպրոցը ոչ միշտ է ժամանակին արձագանքում, հետադարձ կապը թույլ է:	Նախարարության և պետական կառավարման լիազոր մարմնի հետ դպրոցի համագործակցությունը արդյունավետ է, դպրոցը զգոն է, պատասխանատու, սակայն ունի արագ	Նախարարության և պետական կառավարման լիազոր մարմնի հետ դպրոցի համագործակցությունը արդյունավետ է, դպրոցը զգոն է, պատասխանատու, մշտապես արագ է արձագանքում, ապահովում է արդյունավետ

		արձագանքման դժվարություններ:	հետադարձ կապ:
Շահառու կազմակերպությունների հետ արդյունավետ աշխատանք, դրանց թվի մեծացում, համագործակցության հաստատում այլ դպրոցների հետ	Շահառու կազմակերպությունների հետ դպրոցի համագործակցությունը հիմնականում ձևական բնույթի է:	Շահառու կազմակերպությունների հետ դպրոցի համագործակցությունն արդյունավետ է, խորհրդակցական մարմինները հիմնականում գնում են համագործակցության:	Շահառու կազմակերպությունների հետ դպրոցի համագործակցությունն արդյունավետ է, խորհրդակցական մարմինները մշտապես գնում են համագործակցության, իրականացվում է փորձի փոխանակում, անց են կացվում տարբեր ձևաչափերի համատեղ միջոցառումներ:

ՆՊԱՏԱԿ 4. Հաստատության խորհրդակցական մարմինների գործունեության
արդյունավետության բարձրացում

Խնդիր	Գործողություն	Ժամկետներ	Անհրաժեշտ միջոցներ	Ռիսկեր
Մանկավարժական խորհրդի դերի բարձրացում, ուսուցիչների համար մասնակցային միջավայրի, բազմակարծության ապահովում	Մահմանված կարգով անցկացնել մանկավարժական խորհրդի նիստեր՝ օրակարգում ներառելով կարևոր ու առանցքային հիմնախնդիրներ, մշտապես ոգևորել նոր նախաձեռնությունները, խթանել բազմակարծությունը, ընդառաջ գնալ ուսումնական գործընթացի բարելավմանն ուղղված առաջարկություններին	2024-2029թթ. շարունակաբար	մանկավարժական խորհրդի օրակարգ, արձանագրություն, պատվոգրեր, շնորհակալագրեր, նախագծեր ՏՀՏ գործիքներ, մարդկային ռեսուրս	Տարակարծության, մասնակցության, մոտիվացիայի պակաս, պասիվ մանկավարժներ
Ծնողական խորհրդի դերի բարձրացում, ծնողների համար մասնակցային միջավայրի ապահովում, խոսքի իրավունքի պաշտպանություն	Ծնողներին ներգրավել ուսումնական հաստատության կառավարման գործընթացին, կազմակերպել հանդիպում- քննարկումներ, բաց դռների օրեր, տրամադրել ծնողներին մանկավարժական աջակցություն, խրախուսել նորարար,	2024-2029թթ. շարունակաբար	սոց. հարցումներ, հանդիպումներ, քննարկումներ, դասարանային և դպրոցական ծնողական ժողովներ, դրանց օրակարգեր, արձանագրություններ, հոցեբանի, սոց մանկավարժի, դասղեկի աշխատանք, այլ մարդկային ռեսուրս	Պասիվ, անտարբեր, սոցիալապես անպատասխանատու ծնողներ, չհիմնավորված դժգոհություններ, անհաղորդականություն

	նախաձեռնող, ակտիվ ծնողներին			
Աշակերտական խորհրդի դերի բարձրացում, սովորողների համար ինքնավարության, ինքնուրույնության, մասնակցային միջավայրի ապահովում	Բարձրացնել սովորողների ինքնավարության մակարդակը, ընդառաջ գնալ նրանց առաջարկներին, անցկացնել աշակերտական հանդիպումներ, քննարկումներ, խրախուսել ակտիվ ու նախաձեռնող սովորողներին	2024-2029թթ. շարունակաբար	SՀS գործիքներ, միջոցառումներ, էքսկուրսիաներ, այցեր, աշակերտական նախաձեռնություններ մարդկային ռեսուրս	Պասիվ, անտարբեր, մոտիվացիայի պակաս ունեցող սովորողներ, ինքնուրույնության, նախաձեռնության պակաս, անհանդուրժողական մթնոլորտ, ոչ օրինակելի վարքի դրսևորումներ
Մեթոդական միավորումների աշխատանքների արդյունավետության բարձրացում	Մեթոդական միավորումների շրջանակներում տրամադրել աջակցություն սկսնակ ուսուցիչներին, խթանել ուսուցիչների համագործակցությունը, ստեղծել համագործակցային աջակցող միջավայր, քննարկել բացառողումները, թերացումները, միասնաբար գտնել դրանք շտկելու տարբերակներ	2024-2029թթ. շարունակաբար	օրվա դասի պլանավորումներ, մեթոդական ձեռնարկներ, հեղինակային զեկուցումներ, ահիկաշարեր, SՀS միջոցներ, դասալսումներ մարդկային ռեսուրս	Պասիվ, պահպանողական հայացքներով, ինքնակրթվել, համագործակցել չցանկացող ուսուցիչների առկայություն
Հոգաբարձուների և շրջանավարտների խորհուրդների կազմավորում	Տանել նախապատրաստական աշխատանքներ՝ դայրոցում շրջանավարտների և հոգաբարձուների խորհուրդները հիմնելու նպատակով	2024-2029թթ. շարունակաբար	հավաքագրման աշխատանքներ, հանդիպումներ, հարցազրույցներ մարդկային ռեսուրս	Ընթացիկ, անսպասելի դժվարություններ

ՌԻՍԿԵՐԻ ԿԱՆԽՄԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ.

- Մանկավարժական խորհրդի ակտիվ և սրտացավ անդամների խրախուսում
- Ծնողական խորհրդի հետ իրազեկողական աշխատանքների իրականացում, մանկավարժահոգեբանական աջակցությամբ ծնողավարական հմտությունների բարձրացում
- Աշակերտական խորհրդի համար ինքնավարության օրերի սահմանում, աջակցություն աշակերտական նախաձեռնություններին, ծրագրերին

- Մեթոդական միավորումների շրջանակներում մասնագիտական փորձի արդյունավետ կազմակերպում, մեթոդական թեմատիկ ամիսների դրվածքի սահմանում
- Նախկին շրջանավարտների համար ցերեկույթների կազմակերպում, շահառու խմբերի հետ նպատակային աշխատանքի արդյունքում հոգաբարձուների խորհրդի ձևավորում

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՉԱՓՄԱՆ ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐ

<i>Գնահատման ենթակա գործողություն, միջոցառում, ոլորտ</i>	<i>Գնահատման չափանիշ Բավարար արդյունք</i>	<i>Գնահատման չափանիշ Լավ արդյունք</i>	<i>Գնահատման չափանիշ Գերազանց արդյունք</i>
Մանկավարժական խորհրդի դերի բարձրացում, ուսուցիչների համար մասնակցային միջավայրի, բազմակարծության ապահովում	Խորհուրդը շեղվում է օրակարգից, ընդունված որոշումները ոչ միշտ են հետևողականորեն իրականացվում, մեծաթիվ են անտարբեր ու պասիվ անդամները:	Սահմանված օրակարգով մանկավարժական խորհուրդն իրականացնում է նիստեր, տնօրենությունը իր իրավահավասար կառավարման արդյունքում փորձում է ապահովել անդամների հավասար մասնակցելիություն:	Սահմանված օրակարգով մանկավարժական խորհուրդն իրականացնում է նիստեր, տնօրենությունը բոլոր ընդունված որոշումների կատարմանը հետևողական է, առկա է անդամների հավասար մասնակցելիություն, ակտիվ անդամները խրախուսվում են:
Ծնողական խորհրդի դերի բարձրացում, ծնողների համար մասնակցային միջավայրի ապահովում, խոսքի իրավունքի պաշտպանություն	Ծնողների հիմնական մասը պասիվ է, չի հետաքրքրվում ներդրողական կյանքով:	Ակտիվ ծնողները մեծաթիվ են, դպրոցն ամեն կերպ օժանդակում, է որ ծնողները մասնակցեն ներդրողական կյանքին:	Ծնողական համայնքը կազմակերպված է ակտիվ, մշտապես մասնակցում է դպրոցի համար կարևոր հիմնախնդիրների քննարկմանը, ուսումնական գործընթացին:
Աշակերտական խորհրդի դերի բարձրացում, սովորողների համար ինքնավարության, ինքնուրույնության ապահովում, մասնակցային միջավայրի ապահովում	Աշակերտական խորհուրդը չունի ինքնավարություն, հազվադեպ է իրականացնում միջոցառումներ, չի մասնակցում դպրոցի կառավարմանը, վերջինիս խորհրդակական ձայնի իրավունքը չի իրացվում:	Աշակերտական խորհուրդն ինքնավար է, հաճախ է նախաձեռնում միջոցառումներ, նախագծեր, ներկայացնում է աշակերտական համայնքի խնդիրները, սակայն դպրոցի կողմից լիարժեք աջակցություն չի ստանում:	Աշակերտական խորհուրդն ինքնավար է, մշտապես նախաձեռնում է միջոցառումներ, նախագծեր, ներկայացնում է աշակերտական համայնքի խնդիրները, դպրոցի կողմից լիարժեք աջակցություն է ստանում:

Մեթոդական միավորումների աշխատանքների արդյունավետության բարձրացում	Մեթոդական միավորումների գործունեությունը հիմնականում կրում է ձևական բնույթ, անդամները պասիվ են անտարբեր, այս իրավիճակը շտկելու համար դպրոցը գործուն քայլեր չի իրականացնում:	Մեթոդական միավորումների գործունեությունը արդյունավետ է, ուսուցիչները հիմնականում համագործակցում են, համակարգում և կանոնակարգում մեթոդական աշխատանքը դպրոցում:	Մեթոդական միավորումների գործունեությունը արդյունավետ է, բոլոր ուսուցիչները համագործակցում են, համակարգում և կանոնակարգում մեթոդական աշխատանքը դպրոցում՝ ստանալով տնօրենության աջակցությունը տարբեր ռեսուրսների, միջոցների տեսքով:
Հոգաբարձուների և շրջանավարտների խորհուրդների կազմավորում	Հոգաբարձուների և շրջանավարտների խորհուրդների կազմավորման հարցերում դպրոցը գործուն քայլեր չի ձեռնարկում:	Հոգաբարձուների և շրջանավարտների խորհուրդների կազմավորման հարցերում դպրոցը երբեմն քայլեր ձեռնարկում է:	Հոգաբարձուների և շրջանավարտների խորհուրդների կազմավորման հարցերում դպրոցը հետևողականորեն քայլեր է ձեռնարկում:

ՆՊԱՏԱԿ 5. Հաստատության շենքային պայմանների բարելավում, նյութատեխնիկական բազայի համալրում

Խնդիր	Գործողություն	Ժամկետներ	Անհրաժեշտ միջոցներ	Ռիսկեր
Անվտանգ, ապահով, գեղագիտական ուսումնական պայմանների ստեղծում	Վերանորոգել դասասենյակները, առարկայական կաբինետները, սանհանգույցները, ձեռք բերել դռներ, պատուհաններ	2024-2026թթ.	պետական ֆինանսավորում, դպրոցի խնայողություններ դրամաշնորհներ	Ֆինանսական միջոցների անբավարարություն՝ պայմանավորված անսպասելի առաջնահերթություններով, ֆորսմաժորային իրավիճակներով, ժամկետների խախտումներ
Գույքի ձեռքբերում	Դասասենյակների, համակարգչային սենյակի, ճաշարանի, հանդիսությունների սրահի համար ձեռք բերել համապատասխան	2024-2029թթ. շարունակաբար	պետական ֆինանսավորում, դպրոցի խնայողություններ դրամաշնորհներ բարերարներ	Ֆինանսական միջոցների անբավարարություն՝ պայմանավորված անսպասելի առաջնահերթություններով, ֆորսմաժորային իրավիճակներով,

	գույք			Ժամկետների խախտումներ
Ենթակառուցվածքների Ստեղծում, համալրում	Մտեղծել առարկայական կաբինետներ, ռեսուրս սենյակ	2024-2026թթ.	պետական ֆինանսավորում դպրոցի խնայողություններ,	Ֆինանսական միջոցների անբավարարություն՝ պայմանավորված անսպասելի առաջնահերթություններով, ֆորսմաժորային իրավիճակներով, ժամկետների խախտումներ
Բակի, հարակից տարածքի, մարզահրապարակի Բարեկարգում	Բարեկարգել, կանաչապատել բակը, մարզահրապարակը	2025-2027թթ.	պետական ֆինանսավորում դպրոցի խնայողություններ, համայնքի միջոցներ	Արտաբյուջետային միջոցների, ներդրումների բացակայություն
Բոլոր ուսումնական առարկաների համար նյութատեխնիկական բազայի ձևափոխում, թարմացում	Բոլոր ուսումնական առարկաների համար ձեռք բերել դիդակտիկ նյութեր, զննական պարագաներ	2024-2029թթ. շարունակաբար	դպրոցի խնայողություններ, դրամաշնորհներ բարերարներ շրջանավարտների խորհուրդ	Ֆինանսական միջոցների անբավարարություն՝ պայմանավորված անսպասելի առաջնահերթություններով, ֆորսմաժորային իրավիճակներով, ժամկետների խախտումներ, արտաբյուջետային միջոցների, ներդրումների բացակայություն
Տեխնոլոգիական միջոցների բարելավում	Թարմացնել համակարգիչները, ձեռք բերել օժանդակ սարքավորումներ, էլ. գրատախտակներ	2024-2027թթ.	դպրոցի խնայողություններ դրամաշնորհներ բարերարներ շրջանավարտների խորհուրդ	Արտաբյուջետային միջոցների, ներդրումների բացակայություն:
Գրադարանային ֆորդի համալրում	Հարստացնել գրադարանային ֆոնդը ժամանակակից գեղ. գրականությամբ, մեթոդական ձեռնարկներով, ուսումնաօժանդակ նյութերով	2024-2029թթ. շարունակաբար	բարերարներ շրջանավարտների խորհուրդ համայնքի միջոցներ	Արտաբյուջետային միջոցների, ներդրումների, բարերարների բացակայություն
ԿԱՊԿՈՒ սովորողների համար ուսումնական պայմանների ապահովում	Մտեղծել համապատասխան գույքով, նյութատեխնիկական բազայով հագեցած ռեսուրս սենյակ	2025-2026 ուստարի	պետական ֆինանսավորում դպրոցի խնայողություններ դրամաշնորհներ	Ֆինանսական միջոցների անբավարարություն՝ պայմանավորված անսպասելի առաջնահերթություններով, ֆորսմաժորային իրավիճակներով, ժամկետների խախտումներ, արտաբյուջետային

ՌԻՍԿԵՐԻ ԿԱՆԽՄԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ.

- Ֆինանսական միջոցների նպատակային օգտագործում, խնայում
- Կամավորների ներգրավում, հոգաբարձուների, շրջանավարտների խորհուրդների ստեղծում
- Դպրոցի խնայողությունների օգտագործում
- Դրամաշնորհային ծրագրերին ակտիվ մասնակցություն
- Բարերարների ներգրավում
- Ձեռնարկատիրական գործունեություն ծավալում
- Շահառու կազմակերպությունների հետ համագործակցության խորացում

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՉԱՓՄԱՆ ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐ

<i>Գնահատման ենթակա գործողություն, միջոցառում, որոշում</i>	<i>Գնահատման չափանիշ Բավարար արդյունք</i>	<i>Գնահատման չափանիշ Լավ արդյունք</i>	<i>Գնահատման չափանիշ Գերազանց արդյունք</i>
Անվտանգ, ապահով, գեղագիտական ուսումնական պայմանների ստեղծում	Աշխատանքները կատարվել են մասնակի, ֆինանսական ռեսուրսները, այլ միջոցները ծախսվել են ոչ արդյունավետ, ժամկետները չեն պահպանվել:	Աշխատանքները կատարվել են գրեթե ամբողջությամբ, սահմանված ժամկետների խախտումներով:	Աշխատանքները լիարժեք կատարվել են, ֆինանսական միջոցները ծախսվել են ըստ նպատակի, աշխատանքների կատարման ժամկետները ամբողջությամբ պահպանվել են:
Գույքի ձեռքբերում	Աշխատանքները լիարժեք չեն կատարվել,	Աշխատանքները հիմնականում կատարվել	Աշխատանքները լիարժեք կատարվել են, ֆինանսական

	աշխատանքի պլանավորման, ֆինանսական և մարդկային ռեսուրսների կառավարման մասով առկա են լրջագույն բացեր:	են, սակայն սահմանված ժամկետների ավարտին կան թերություններ:	միջոցները ծախսվել են ըստ նպատակի, աշխատանքների կատարման ժամկետները ամբողջությամբ պահպանվել են:
Ենթակառուցվածքների Ստեղծում, համալրում	Ենթակառուցվածքները համալրվել են մասնակի՝ առանց հաշվի առնելու առաջնահերթությունները:	Ենթակառուցվածքները համալրվել են մասնակի՝ հաշվի առնելով առաջնահերթությունները:	Ենթակառուցվածքները ամբողջությամբ համալրվել են՝ պահպանելով ժամկետներ, խնայելով միջոցներ՝ կամավոր սկզբունքով աշխատող շինարարների աշխատանքի հաշվին:
Բակի, հարակից տարածքի, մարզահրապարակի բարեկարգում	Աշխատանքները կատարվել են մասնակի՝ առանց հաշվի առնելու առաջնահերթությունները:	Աշխատանքները կատարվել են մասնակի՝ հաշվի առնելով առաջնահերթությունները:	Աշխատանքները լիարժեք կատարվել են, ֆինանսական միջոցները ծախսվել են ըստ նպատակի, աշխատանքների կատարման ժամկետները ամբողջությամբ պահպանվել են:
Բոլոր ուսումնական առարկաների համար նյութատեխնիկական բազայի ձեռքբերում, թարմացում	Նյութատեխնիկական բազան ձեռք է բերվել մասնակի՝ առանց հաշվի առնելու առաջնահերթությունները:	Նյութատեխնիկական բազան ձեռք է բերվել մասնակի՝ հաշվի առնելով առաջնահերթությունները:	Նյութատեխնիկական բազան ձեռք է բերվել ամբողջությամբ՝ պահպանելով ժամկետներ, խնայելով միջոցներ՝ նվիրատվությունների հաշվին:
Տեխնոլոգիական միջոցների բարելավում	Տեխնոլոգիական միջոցները ձեռք են բերվել մասնակի՝ առանց հաշվի առնելու առաջնահերթությունները:	Տեխնոլոգիական միջոցները ձեռք են բերվել մասնակի՝ հաշվի առնելով առաջնահերթությունները:	Տեխնոլոգիական միջոցները ձեռք են բերվել ամբողջությամբ՝ պահպանելով ժամկետներ, խնայելով միջոցներ՝ նվիրատվությունների հաշվին:
Գրադարանային ֆորդի համալրում	Աշխատանքները կատարվել են կիսատ, ֆինանսական միջոցները արդյունավետ չեն կառավարվել:	Աշխատանքները հիմնականում կատարվել են, սակայն սահմանված ժամկետի ավարտին դեռ ամբողջապես չեն ավարտվել:	Աշխատանքները լիարժեք կատարվել են, ֆինանսական միջոցները ծախսվել են ըստ նպատակի, աշխատանքների կատարման ժամկետները ամբողջությամբ պահպանվել են:

ԿԱՊԿՈՒ սովորողների համար ուսումնական պայմանների ապահովում	Աշխատանքները կատարվել են թերացումներով, գերծախսով:	Աշխատանքները կատարվել են ամբողջությամբ, ժամկետները պահպանվել:	Աշխատանքները լիարժեք կատարվել են, ֆինանսական միջոցները ծախսվել են ըստ նպատակի, աշխատանքների կատարման ժամկետները ամբողջությամբ պահպանվել են:

3. ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԱՄԵՆԱՄՅԱ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆԻ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐՆ ՈՒ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

№	ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՐԴՑՈՒՔՆԵՐԸ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՀԻՄՔԵՐԸ	ՉԿԱՏԱՐՎԱԾ ԿԱՄ ԹԵՐԻ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ	ԴՐԱՆՑ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ	ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐԻ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	ՀԱՂՈՐԱՎԿՑՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՄԱՑՆՔԻ ՀԵՏ ՀԱՐԱՐԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՄԵՆԱՆԻՋՄԵՐԸ
1	Ֆիզիկական վիճակի բարելավում, նյութատեխնիկական բազայի ձևափոխում				
2	Ապահով, անվտանգ, հարմարավետ միջավայրի ձևավորում				
3	Ռեսուրս սենյակի կառուցում				
4	Սպորտդահլիճի, հանդիսությունների սրահի վերանորոգում				
5	Բակի, մարզահրապարակի բարեկարգում, կանաչապատում				

6	Պատուհանների, դռների ձեռքբերում				
7	Ջեռուցման համակարգի փոխարինում				
8	Ջրահեռացման համակարգի կառուցում				
9	Դասասենյակների, միջանցքների, սանհանգույցների վերանորոգում, կահավորում				
10	Ընթերցասրահի հիմնում				
11	Մրգագույքի, համակարգիչների ձեռքբերում				
12	Առարկայական կաբինետների հիմնում, կահավորում				
13	Նյութատեխնիկական բազային ձեռքբերում				
14	Գրադարանային ֆորնդի համալրում, գույքի ձեռքբերում				
15	Կառավարման մարմնի և տնօրենի համագործակցություն				
16	Խորհրդակցական մարմինների գործունեություն				
17	Շրջանավարտների և հոգաբարձուների խորհուրդների հիմնում				
18	ՏԻՄ-համայնք-նայրոց համագործակցություն				
19	Շահառու կազմակերպությունների հետ համագործակցություն				
20	Կրթության կառավարման մարմնի հետ համագործակցություն				

21	Ուսումնական միջավայրը				
22	Զավորոշյալեն կրթական ծառայությունների մատուցում				
23	Ուսուցման ժամանակակից տեխնոլոգիաների կիրառում				
24	S2S-ների կիրառում				
25	ԿԱՊԿՈՒ սովորողների կրթական կարիքների բավարարում				
26	Մասնակցային, արժեքային միջավայր				
27	Երկարօրյա, արտադպրոցական ուսուցում				
28	Ուսումնական նախագծերի անցկացում				
29	Խմբակների կազմակերպում				
30	Ներքին գնահատում				
31	Մանկավարժական համակազմի համագործակցություն, ինքնակրթություն				
32	Մանկավարժական համակազմի արժևորում, խրախուսում				
33	Կոնֆլիկտային իրավիճակների կառավարում				
34	Ուսուցչի որակավորման տարակարգին դիմողները				
35	Մասնակցություն կամավորատեստավորմանը				

36	Սովորողակենտրոն ուսուցումը դպրոցում				
37	Ժողովրդավարությունը դպրոցում				
38	Իրավունքների, խոսքի ազատության, բազմակարծության պաշտպանությունը դպրոցում				
39	Օտարման, խտրականության կանխարգելումը դպրոցում				
40	Կատարված ֆինանսական ծախսերի նկարագիրը				

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

